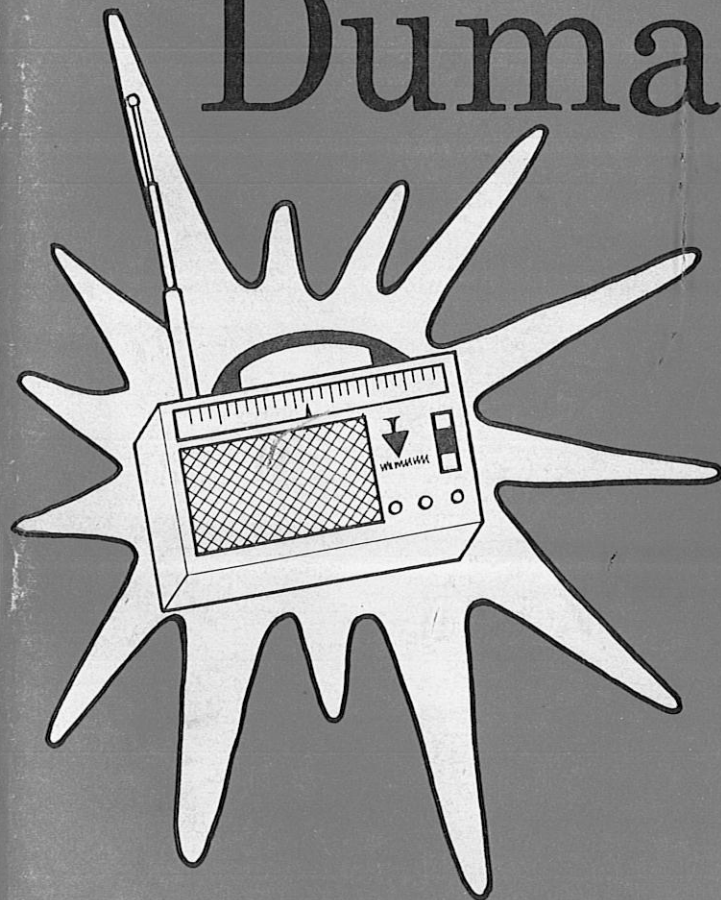

Kibaru Duman

min sèbèna YUHANA fè

Kibaru Duman
min sebèna

YUHANA

Fè

Les Sociétés Bibliques
Abidjan

L'Evangile selon Jean en bambara
© Alliance Biblique Universelle 1974

Kitabu Sèbèn Kun

Kibaru duman min sèbèna Yuhana fè, o sèbèna walasa a kalanbaaw ka da a la ko Yesu ye Krisita ye, ani Ala Denkè, ko Ala tun ye layidu ta ko a na Kisibaa min ci a ka mògòw ma, ko Yesu ye o Kisibaa ye. Ni kibaru duman kalanbaaw ye dannaya kè Yesu la ko ale ye Krisita ye, ko Ala Denkè don, Yesu yèrè na nyènamaya banbali di u ma. (I ka sura 20 vèrèsew 30-31 filè.)

Nin kibaru duman sèbèn kun tè ko dòw lakalili dòròn ye. A nyèsinnen bè koba min ma, o ye ko mògòw k'a faamu ko u ka kan ka dannaya kè Yesu la, o kòrò, u ka sòn a m̄a ale ka kè u Kisibaa ni u Matigi ye, ani u ka ale nò minè. O sira fè, Kitabu sèbènbaa bè Yesu ka kabako kèlen dòw lakali, a bè u wele ko taamashiyènw, walasa Yesu ye min ye, o ka jira kènè kan. Yesu ye ji yèlèma ka kè duvèn ye kònyò yòrò la Kana (2.1-11), o kèra a ka taamashiyèn kèlen fòlò ye. O kò, a ye kuntigiba dò denkè kènèya (4.46-54). Yesu ye cè banabaatò dò wèrè kènèya (5.1-18). A ye dumuni di cè waa duuru ma tuma nin kelen na (6.1-15). A taamana baji kan (6.16-21). Cè min fiyennen bangerà, Yesu ye o nyèw yèlèn (9.1-41). A ye Lazare lakunun ka bò suw cèma (11.1-44). O bèe n'a ta nin taamashiyènw m'a to mògò caman ka da Yesu la, fo mògò dòw (12.37-42).

Mògò dòw kòni sònna Yesu ma, u dara a la, u kèra Ala denw ye (1.12-13). O mògòw ye seereya min kè Yesu ko la, Yuhana ka kibaru duman sèbènnen bè o lakali an ye. O seereyaw bora mògò minw fè, olu filè ninw ye: Yuhana Batisèlikèla (1.19-34), Andèrè (1.41), Filipè (1.43-45), Natanaèl (1.49), Samari jamana mògòw (4.39-42), Pièrè (6.66-69), fiyentò nyè yèlèn-nen (9.35-39), Martè (11.27), ani Tòma (20.28), o min y'a fò Yesu ye ko: "Ne Matigi ni ne ka Ala", i n'a fò Tòma ye o seereyaw bèe lajè ka kè kelen ye.

iii

Yuhana ka kibaru duman bè Yesu ka dantigèli ko fò an ye Yesu yèrè ta fan fè. A ka dantigèli ni a ka kabakow bè taama nyògòn fè ka a ka kabakow nyè jira. Yesu ye nyènamaya dumunifèn ye (6.35). A ye dinyè ka kènè ye (8.12). A ye sagaw ka bon da ye (10.7). A ye saga gèna nyuman ye (10.11-14). A ye su kununli ni nyènamaya ye (11.25). A ye sira ye, ani tinyè ani nyènamaya (14.6). A ye rezèn sun sèbè ye (15.1, 5). Nin dantigèli bèe b'a jira ko Yesu ye nyènamayasèbètigi ye, ani a sòrò yòrò, ani a kun. Nyènamaya banbali don, a yèrè bè min di mògòw ma.

Danabaaw jama bèe lajèlen bè jò ko min na dannaya ta fan fè Yesu la, ani o dannaya kòrò ye min ye, an bè o sòrò nin kibaru duman la. Yesu ye Ala ka kuma ye, min kèra mògò ye, walasa an ka se k'an nyèw da Ala nòorò banbali kan. O kuma bè Ala ka neema min bè mògòw kisi ani Ala ka tinyè jira ka jèya (1.14). Ale kelenpe bè Ala cogo jira mògòw la (1.18). Ale ye Ala Denké kelenpe ye, min cira ka na dinyè la, "walasa mògò o mògòw dara a Denké la, o kana halaki, nka o ka nyènamaya banbali sòrò" (3.16).

* * *

Nin taamashiyèn bè sòrò kuma min kèrè fè *, o bè kalanbaa bila ka taa "Kumakan Dòw Nyèjirali" yòrò la kitabu laban fan fè, walasa ka o ko faamu.

Kuma minw bè daminè ka laban ni nin taamashiyènw ye [], olu tè sòrò kitabu fòlòfòlò sèbènnen dòw la.

Kuma minw bè daminè ka laban ni nin taamashiyènw ye (), o kòrò filè nin ye ko: Kitabu sèbènbàa bè kunnafoni dò di a kalanbaaw ma olu cèmancè la.

Kuma minw bè daminè ka laban ni nin taamashiyènw ye " ", olu kèra kuma fòbaa yèrè dala kumaw ye, minw fòra o waati yèrè la, wala o kèra kumaw ye minw fòra ka bò Biblè yòrò wèrè la.

Kuma dòw bè laban ni nin taamashiyèn ye !, o b'a jira ko kuma dò fòra o yòrò la, mògò bè kabakoya o la.

Kibaru Duman
min sèbèna

YUHANA

Fè

Kuma min ye kènèyeelen ni nyènamaya ye

1 Fòlòfòlò, k'a sòrò dinyè ma da, min bè wele Kuma, o tun bè yen. O Kuma tun bè Ala da fè, o Kuma tun ye Ala de ye. ² O tun bè Ala da fè kabini fòlòfòlò. ³ Fèn bèe dara ale de fè. Fèn o fèn dara, o si ma da ni ale nò tè. ⁴ Nyènamaya tun bè ale de la, o nyènamaya tun ye mògòw ka kènè ye. ⁵ O kènè bè yeelen bò dibi la mògòw ye, nka olu ma sòn a ma.

⁶ Ala ye cè dò ci, o-tògò ko Yuhana. ⁷ O de nana ka kè seere ye ka o kènè seereya kè, walasa mògòw bèe ka dannaya kè a ka seereya barika la. ⁸ Ale yèrè tun tè o kènè ye, nka a na kun tun ye o kènè seereya de ye. ⁹ O kènè tun ye kènè sèbè ye, a nana dinyè la, a bè yeelen bò mògòw bèe ye.

¹⁰ O Kuma tun bè dinyè la. Dinyè dara a fè, nka dinyè ma ale dòw. ¹¹ A nana a yèrè ka siya ma, nka a yèrè ka mògòw ma sòn a ma. ¹² O bèe n'a ta, minw sònna a ma ka da a la, a ye fanga di olu bèe ma ka kè Ala denw ye. ¹³ U ma bange mògò bange cogo la, wala hadamaden sago barika la, wala cè sago barika la, Ala de ye u bange.

¹⁴ O Kuma kèra mògò ye ka sigi an cèma. An y'a nòorò lajè, o nòorò bè i ko Denké kelenpe ta min bòra a Fa Ala la, a falen bè neema ni tinyè la. ¹⁵ Yuhana y'a seereya kè, a pèrèna ko: "Ne kumana cè min ko la ko min bè na ne kò, o kèra ne nyè, katuguni a tun bè yen sani ne ka bange, nin don."

¹⁶ A falen bè min na, an bèe ye o dò sòrò, ani duba faralen duba kan. ¹⁷ Ala ye sariya di an ma Musa barika la, nka neema ni tinyè nana Yesu Krisita de barika la. ¹⁸ Mògò si ma Ala ye abada. Denkè kelenpe min bè a Fa Ala la, ni Ala yèrè don, o de y'a cogo jira.

Yuhana Batisèlikèla ka ci

(Matiyu 3.1-12; Marka 1.1-8; Luka 3.1-18)

¹⁹ Yuhana ka seereya filè nin ye, Jerusaleùm Yahutu w ye sarakalasebaa dòw ni *Levitè dòw ci a ma tuma min na k'a nyininka ko: "I ye jòni ye?" ²⁰ A ye tinyè fò, a ma i da lacé a la, nka a y'a jira ka jèya u bèe nyè na, a ko: "Ne tè *Krisita ye." ²¹ U y'a nyininka ko: "Ayiwa, a bè di? I ye *Eli ye wa?" Yuhana ko: "Ayi, ne tè o ye." U ko: "I ye *o kira ye wa?" A ye u jaabi ko: "Ayi." ²² U y'a fò a ye ko: "Ayiwa, i ye min ye, o fò an ye, walasa an ka jaabili lase an cibaaw ma. I bè mun fò i yèrè ko la?" ²³ Yuhana ye u jaabi ko:

"Cè min bè pèrèn kungokolo kònò ko:
A ye Matigi ka sira latilen!"^a

ne ye o tigi kan de ye," (i ko kira Esayi y'a fò cogo min na).

²⁴ Minw cira ka taa Yuhana fè, *Farisièn dòw tun don, ²⁵ olu y'a nyininka ko: "Ni i tè Krisita ye, wala Eli, wala o kira, mun y'a to i bè batisèli kè?" ²⁶ Yuhana ye u jaabi ko: "Ne kòni bè batisèli kè ji la, nka dò bè aw cèma, aw tè o tigi dò. ²⁷ Ale bè na ne kò, nka ne man kan ni a ka sabarajuru fonili ye."

²⁸ O kow bèe kèra Bètani, Jurdèn ba kòfè, Yuhana tun bè batisèli kè yòrò min na.

Yesu ye Ala ka Sagaden ye

²⁹ O dugusajè, Yuhana ye Yesu natò ye a ma, a ko: "Ala ka Sagaden min bè dinyè ka jurumu ta k'a bò yen, o filè.

^a Esayi 40.3.

³⁰ Ne kumana cè min ko la ko min bè na ne kò, o kèra ne nyè, katuguni a tun bè yen sani ne ka bange, nin don. ³¹ Ne kòni tun ma ale dò, nka ne nana batisèli kè ji la walasa ale ka jira Israèl la."

³² Yuhana ye seereya kè ko: "Ne ye Ni Sènu jigintò ye ka bò sankolo la i ko jènèntuba, o nana sigi a kan. ³³ Ne kòni tun ma ale dò, nka Ala, o min ye ne ci ko ne ka batisèli kè ji la, o y'a fò ko, ne mana Ni Sènu jigintò ye ka sigi cè min kan, o de bè batisèli kè Ni Sènu la. ³⁴ Ne y'a ye ka seereya kè ko, nin ye Ala Denké de ye."

Yesu ka kalanden fòdòw

³⁵ O dugusajè, Yuhana ni a ka *kalandenw la fila jòlen tun bè yen ko kura, ³⁶ a ye Yesu tèmèntò ye. A ko: "Ala ka Sagaden filè!" ³⁷ Yuhana ka o kalanden fila y'a ka kuma mèn minkè, u tugura Yesu nò fè. ³⁸ Yesu y'i yèlèma ka u tugulen ye a nò fè, a y'u nyininka ko: "Aw bè mun de nyini?" U y'a fò a ye ko: "Rabi, (o kòrò, Karamògò), i jiginnen bè min?" ³⁹ A ye u jaabi ko: "A ye na a filè." U taara a fè, u y'a jigin yòrò ye, ka tile tò kè a fè yen. O y'a sòrò tile suma tuma tun don.

⁴⁰ O kalanden fila minw ye Yuhana ka kuma mèn ka tugu Yesu nò fè, u la kelen tun ye Andèrè ye, Simòn Pièrè balimakè don. ⁴¹ Andèrè fòlò taara Simòn sègèrè k'a fò a ye ko: "An ye *Masiya ye." (O kòrò, Krisita.) ⁴² A ye Simòn nyè minè ka taa Yesu yòrò. Yesu ye Simòn mafilè, a ko: "I ye Yuhana denké Simòn ye, i tògò na da Sefas." (O kòrò, Pièrè.)

Yesu ye Filipè ni Natanaèl wele

⁴³ O dugusajè, Yesu y'a latigè ko a bè taa Galilè jamana la. A ni Filipè bèna, a y'a fò o ye ko: "Tugu ne nò fè!" ⁴⁴ (Filipè tun ye Bètisayidaka ye, Andèrè ni Pièrè fana bòra o dugu la.) ⁴⁵ O kò, Filipè ye Natanaèl ye k'a fò a ye ko: "Musa ye sèbènni kè min ko la *sariya la, ni *kiraw fana ye

sèbènni kè a ko la, an y'o ye. Yusufu denké Yesu don, ka bò Nazarèti." ⁴⁶ Natanaèl y'a fò a ye ko: "Fèn nyuman bè se ka bò Nazarèti wa?" Filipè y'a jaabi ko: "Na a filè."

⁴⁷ Yesu ye Natanaèl natò ye a ma tuma min na, a ko: "Israèl mògò sèbè dò filè, nanbara si t'a la!" ⁴⁸ Natanaèl y'a nyininka ko: "I ye ne dòn yòrò jumèn?" Yesu y'a jaabi ko: "Ne nyè tun b'i la k'i to toro sun kòrò, sani Filipè ka i wele."

⁴⁹ Natanaèl y'a fò a ye ko: "Karamògò, i ye Ala Denké de ye, i ye Israèl ka masakè ye!" ⁵⁰ Yesu y'a jaabi ko: "Ne y'a fò i ye ko ne nyè tun b'i la k'i to toro sun kòrò, o de kòsòn i ye dannaya kè wa? I na kobaw ye ka tèmèn ninw kan!" ⁵¹ A ko fana: "Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Aw na sankolo dayèlèlen ye, ka Ala ka mèlèkèw yèlèntò ni u jigintò ye *Mògò Denké kan!"

Kònyò min kèra Kana

2 O kow kèli tile sabanan don, kònyò dò kèra Kana, o ye Galilè dugu dò ye. Yesu ba tun bè yen. ² Yesu ni a ka *kalandenw fana welelen tun bè o kònyò la. ³ Duvèn dèsera tuma min na, Yesu ba y'a fò a ye ko: "Duvèn tè u fè." ⁴ Nka Yesu y'a jaabi ko: "Muso, i bè mun de nyini ne fè? Ne ka waati ma se fòlò." ⁵ Yesu ba y'a fò baaradenw ye ko: "A mana fèn o fèn fò aw ye, a ye o bèe kè."

⁶ Ayiwa, kaba daga wòrò tun bè yen Yahutuw ka koli kama, ka kènyè ni u ka saniyali laadaw ye. Filenba nyè duuru wala wòrò ji tun bè kè o dagaw bèe kelen kelen kòndò. ⁷ Yesu y'a fò baaradenw ye ko: "A ye nin dagaw fa ji la." Olu ye u fa fo u da la. ⁸ Yesu y'a fò u ye ko: "A ye dò soli sisan, ka taa a di dumuni tilabaaw kuntigi ma." U taara n'a ye. ⁹ Ji min yèlèmana ka kè duvèn ye, dumuni tilabaaw kuntigi y'o nènè. A ma o duvèn bò yòrò dòn, nka baaraden minw ye ji soli, olu kòni tun b'a bò yòrò dòn. Dumuni tilabaaw kuntigi ye kònyò cè wele ¹⁰ k'a fò a ye ko: "Mògòw bèe delila ka duvèn bèe la nyuman di mògòw ma fòlò. Ni u ye caman

min, o kò, duvèn min ka nyi dòoni, o bè sòrò ka di u ma. E dun ye duvèn bèe la nyuman mara fo sisan!"

¹¹ O kèra Yesu ka taamashiyèn kèlenw fòlò ye, a y'o kè Galilè Kana k'a nòrò jira. A ka kalandenw dara a la.

¹² O kèlen kò, a taara Kapèrnaum, a ni a ba ni a balimakèw ani a ka kalandenw. U ye tile dama dò kè yen.

Yesu taara Alabatosoba kòndò

(Matiyu 21.12-13; Marka 11.15-17; Luka 19.45-46)

¹³ Yahutuw ka *Tèmènkān seli surunyalen, Yesu taara Jerusalèm. ¹⁴ Mògò minw tun bè misiw ni sagaw ani jènèntubaw feere, a ye olu sòrò Alabatosoba kòndò, ani wari falennaw, u sigilen tun bè u ka tabaliw kòrò. ¹⁵ A ye jurukisèw kè gènyè ye ka u bèe gèn ka bò Alabatosoba kòndò, ani u ka sagaw ni u ka misiw. A ye wari falennaw ka wari fili duguma ka u ka tabaliw dabiri. ¹⁶ A y'a fò jènèntuba feerebaaw ye ko: "A ye nin fènw bò yan! Aw kana ne Fa ka so kè jagokè yòrò ye!" ¹⁷ A ka *kalandenw hakili jiginna Kitabu kuma la min b'a fò ko: "I ka so ko ka di ne ye haali, a hami bè ne la kosèbè."^a

¹⁸ Yahutuw y'a nyininka ko: "I bè se ka taamashiyèn jumèn kè k'a jira an na kò jo bè i fè ka nin kow kè?" ¹⁹ Yesu ye u jaabi ko: "A ye nin Alabatosoba ci, ne n'a jò ko kura tile saba kòndò." ²⁰ Yahutuw y'a fò a ye ko: "San binaani ni wòrò de kèra nin Alabatosoba jòli la, e dun bèna a jò ko kura tile saba kòndò cogo di?"

²¹ Nka Yesu kan tun bè Alabatosoba min ma, o tun ye a yèrè farikolo de ye. ²² Yesu kununnen kò ka bò suw cèma, a ka kalandenw hakili jiginna a la ko a tun ye o kow fò, u dara Kitabu ni Yesu ka kuma fòlenw la.

Yesu bè mògò kòndona kow bèe dòn

²³ Ka Yesu to Jerusalèm, *Tèmènkān seli waati la, mògò caman y'a ka taamashiyèn kèlenw ye minkè, u dara a la.

^a Zaburu 69.10

²⁴ Nka Yesu m'a yèrè ko to u bolo, katuguni a ye u bèè dòn.
²⁵ A mago tun tè ka nyininkali kè mògò si ka konyèw la, katuguni a yèrè bè mògò kònòna kow bèè dòn.

Yesu ni Nikodèmè ko

3 *Fariasièn dò tun bè yen, o tògò ko Nikodèmè, Yahutu w ka faama dò tun don. ² O taara Yesu sègèrè don dò su fè k'a fò a ye ko: "Karamògò, an y'a dòn ko i ye karamògò ye min nana ka bò Ala la, katuguni i bè nin taamashiyèn minw kè, mògò si tè se ka olu kè, ni Ala tè o tigi fè." ³ Yesu y'a jaabi ko: "Tinyè tinyè la ne b'a fò i ye ko: Ni mògò ma bange ko kura, a tè se ka *Ala ka masaya ye." ⁴ Nikodèmè y'a nyininka ko: "Mògò min kòròla ka ban, o bè se ka bange ko kura cogo di? Mògò tè se ka kòsegin a ba kònò ko kura ka bange!" ⁵ Yesu y'a jaabi ko: "Tinyè tinyè la ne b'a fò i ye ko: Ni mògò ma bange ji ani Ni la, a tè se ka don Ala ka masaya la. ⁶ Min bangera farisogo la, o ye farisogo de ye. Min bangera Ni Sènu la, o ye ni de ye. ⁷ I kana kabakoya a la ko ne y'a fò i ye ko, wajibi don aw ka bange ko kura. ⁸ Finyè bè ci yòrò min ka di a ye. I b'a mankan mèn, nka i m'a bò yòrò dòn, i m'a taa yòrò dòn. Mògò o mògò bangera Ni la, o bè ten." ⁹ Nikodèmè y'a nyininka ko: "O kow bè se ka kè cogo di?" ¹⁰ Yesu y'a jaabi ko: "E min ye Israèl ka karamògò ye, i tè o kow dòn wa? ¹¹ Tinyè tinyè la ne b'a fò i ye ko: An bè min dòn, an bè kuma o de ko la. An ye min ye, an bè o de seereya kè, nka aw tè sòn an ka seereya ma. ¹² Ni ne bè kuma aw fè dugukolo kan kow la, aw tè da olu la. Ni ne bè sankolo kow fò aw ye, aw na da olu la cogo di? ¹³ Mògò si ma yèlèn ka taa sankolo la, fo *Mògò Denké min jiginna ka bò sankolo la. ¹⁴ "Musa ye nsiranègèsa kòròta jiri la kungokolo kònò cogo min na," wajibi don Mògò Denké ka kòròta ten dè, ¹⁵ walasa mògò o mògò dara a la, o ka nyènamaya banbali

^a Nònbrèw 21.8-9

sòrò. ¹⁶ K'a masòrò Ala ye dinyè kanu haali, fo a ye a Denké kelenpe di, walasa mògò o mògò dara a Denké la, o kana halaki, nka o ka nyènamaya banbali sòrò. ¹⁷ Ala ma a Denké ci ka na dinyè la ka kiri tigè dinyè kan, nka a y'a ci walasa dinyè ka kisili sòrò a barika la.

¹⁸ "Mògò min dara Ala Denké la, o sen tè kiri la, nka min ma da a la, kiri tigèra o kan ka ban, katuguni a ma da Ala Denké kelenpe tògò la. ¹⁹ O kiri sababu filè nin ye ko, kènè nana dinyè la, nka dibi diyara mògòw ye ka tèmèn kènè kan, katuguni u ka kèwalew ka jugu. ²⁰ Mògò o mògò bè ko jugu kè, kènè man di o tigi ye fewu, o tè sòn ka na kènè la fana, walasa a ka kèwale juguw kana jira kènè kan. ²¹ Nka mògò min bè tinyè kow kè, o bè na kènè la, walasa a ka kèwalew k'a jira ko u kèra ka kényè ni Ala sago ye."

Yesu ni Yuhana ko

²² O kò, Yesu ni a ka *kalandenw taara Jude jamana la. A tora u fè yen ka waatini kè, a tun bè batisèli kè. ²³ Yuhana fana tun bè batisèli kè Enòn, Salim kèrè fè, k'a masòrò ji caman tun bè o yòrò la. Mògòw tun be taa a sègèrè, a tun bè u batisè. ²⁴ O y'a sòrò Yuhana tun ma bila kaso la fòlò.

²⁵ Ayiwa Yuhana ka kalandenw ni Yahutu dò ye nyògòn sòsò u ka saniyali laada ko la. ²⁶ U taara Yuhana yòrò k'a fò a ye ko: "Karamògò, cè min tun bè i fè Jurðèn ba kòfè, i ye o min seereya kè, a filè, o bè batisèli kè sisan, mògòw bée bè taa a sègèrè!" ²⁷ Yuhana yè u jaabi ko: "Mògò tè se ka foyi sòrò ni Ala ma o di a ma. ²⁸ Aw yèrèw bè ne seereya kè ko ne y'a fò ko ne tè *Krisita ye, nka ne cilen bè a nyè. ²⁹ Kònyòmuso ye min ta ye, o de ye kònyòcè ye, nka kònyòcè terikè min jòlèn bè a kèrè fè k'a lamèn, o bè nyagali kosèbè kònyòcè kumakan kòsòn. Ne ka nyagali ye o nyògòn ye, a dafalen bè sisan. ³⁰ Dò ka kan ka fara ale bonyali kan, dò ka kan ka bò ne ta la."

Mògò min nana ka bò sankolo la

³¹ Min nana ka bò san fè, o bè bèe kun na. Min bòra dugukolo la, o ye duguma ta ye, o bè kuma dugukolo cogo de la. Min nana ka bò sankolo la, o bè bèe kun na. ³² A ye min ye ka min mèn, a bè o de seereya kè, nka mògò si tè sòn a ka seereya ma. ³³ Min bè sòn a ka seereya ma, o b'a jira ka jèya ko Ala ye tinyè de ye, ³⁴ katuguni Ala ye min ci, o bè Ala ka kumaw fò, k'a masòrò Ala ye a fa Ni Sènu la. ³⁵ Fa Ala bè a Denké kanu, a ye fèn bèe don a bolo. ³⁶ Min dara a Denké la, nyènamaya banbali bè o tigi fè. Min tè sòn ka Denké kan minè, o tènà nyènamaya sòrò, nka Ala ka dimiya tolen bè o kan.

Yesu ni Samarika muso ko

4 *Farisiènw y'a mèn ko Yesu bè *kalandenw sòrò ka u batisè ka tèmèn Yuhana kan. ² O bèe n'a ta, Yesu yèrè tun tè mògò si batisè, a ka kalandenw de tun bè batisèli kè. ³ Yesu ye o dòn tuma min na, a bòra Jude ka kòsegin Galilè. ⁴ A taatò, wajibi tun don a ka Samari jamana cè tigè.

⁵ A sera Samari dugu dò la, o tògò ko Sikar. Yakuba ye foro min di a denké Yusufu ma,^a a ka surun o la. ⁶ Yakuba ka kòlòn tun bè yen. Yesu sègènnen taama la, a y'i sigi o kòlòn da la. Tile gwan tun don.

⁷ Samarika muso dò nana ka ji bò. Yesu y'a fò a ye ko: "Ji dò di ne ma, ne k'a min." ⁸ O y'a sòrò a ka kalandenw tun taara dugu kòndò ka dumuni san. ⁹ O Samarika muso y'a fò Yesu ye ko: "E Yahututò bè ne deli ji minta la cogo di? ne min ye Samarika muso ye. (Katuguni Yahutuw tun tè sòn u ni Samarikaw ka jè foyi la.) ¹⁰ Yesu y'a jaabi ko: "Ni i tun ye Ala ka nili fèn dòn, ani min bè ji nyini i fè k'a min, i yèrè tun na o deli, a tun na ji nyènama di i ma." ¹¹ Muso y'a fò a ye ko: "Matigi, juru filen tè i fè, kòlòn ka dun fana. I dun bè o ji nyènama bò min? ¹² An bènba Yakuba

^a Jenèsè 48.22; Josue 24.32

ye nin kòlòn di an ma. A yèrè ni a denw ni a ka baganw y'a ji min. E ka bon ni Yakuba ye wa?" ¹³ Yesu y'a jaabi ko: "Mògò o mògò bè nin kòlòn ji min, minnògò na o minè tun, ¹⁴ nka ne na ji min di mògò ma, ni a y'o min, minnògò tènà a minè abada, katuguni ne na ji min di, o na kè ji boyi ye a kòndò min bè woyo fo ka t'a bila nyènamaya banbali la." ¹⁵ Muso y'a fò a ye ko: "Matigi, o ji di ne ma, walasa minnògò kana ne minè, ne kana na ji ta yan tun."

¹⁶ Yesu ko: "Taa i cè wele ka na." ¹⁷ Muso y'a jaabi ko: "Cè tè ne fè." Yesu y'a fò a ye ko: "I ye tinyè fò, ko cè tè i fè, ¹⁸ katuguni i sigira cè duuru kun. I bè min fè sisan, o tè i cè ye. I ye tinyè fò." ¹⁹ Muso y'a fò a ye ko: "Matigi, ne y'a kòlòsi ko e ye *kira ye. ²⁰ An Samarikaw, an bènbaaw ye Ala bato nin kulu kan, nka aw Yahutuw b'a fò ko mògò ka kan ka Ala bato yòrò min na, ko o ye Jerusalèm de ye." ²¹ Yesu y'a jaabi ko: "Da ne la, muso, waati bè na, aw na Fa Ala bato ni nin kulu tè, ni Jerusalèm fana tè. ²² Aw Samarikaw, aw bè min bato, aw ma o dòn. An Yahutuw bè min bato, an bè o dòn, katuguni kisili bòra Yahutuw de la. ²³ Nka waati bè na, o waati sera ka ban, batobaa sèbèw na Fa Ala bato ni la ani tinyè la, k'a masòrò Fa Ala bè o nyògòn batobaaw de nyini. ²⁴ Ala ye Ni de ye. Minw b'a bato, wajibi don olu k'a bato ni la ani tinyè la."

²⁵ Muso y'a fò a ye ko: "Ne y'a dòn ko *Masiya bè na, (o kòrò, *Krisita). Ni ale nana tuma min na, a na fèn bèe fò an ye." ²⁶ Yesu y'a jaabi ko: "O ye ne de ye, ne min bè kuma i fè."

²⁷ O tuma la Yesu ka kalandenw kòseginna ka na a yòrò, u y'a ye ko a bè kuma muso dò fè, u kabakoyara, nka u si ma se k'a nyininka ko: "I bè mun nyini o fè, wala mun y'a to i bè kuma o muso fè?"

²⁸ Muso kòni y'a ka jidaga to yen ka kòsegin dugu kòndò k'a fò mògòw ye ko: ²⁹ "A ye na cè dò filè, a ye ne ka ko kèlenw bèe fò ne ye. Nin tè Krisita ye wa?" ³⁰ Mògòw bòra dugu kòndò ka taa Yesu sègèrè.

³¹ O waati la kalandenw tun bè Yesu deli ko: “Karamògò, dumuni kè.” ³² Nka Yesu ye u jaabi ko: “Dumuni dò bè ne fè k’a dun, aw tè o dòn.” ³³ O de y’a to, kalandenw tun bè nyògòn nyininka yala ni mògò dò nana ka dumuni di a ma.

³⁴ Yesu y’a fò u ye ko: “Ka ne cibaa sago kè, a ye baara min di ne ma, ka o kè k’a dafa, o de ye ne ka dumunifèn ye. ³⁵ Aw t’a fò ko kalo naani bè an ni suman tigè cè wa? Nka ne b’a fò aw ye ko aw ka aw nyèw kòròta ka forow filè. Suman kògòra, a tigè tuma sera ka ban. ³⁶ Min bè suman tigè, o bè a ka sara sòrò, a bè suman kisèw lajè nyènamaya banbali kama, walasa min bè danni kè aní min bè suman tigè, olu ka nyagali nyògòn fè. ³⁷ Nin kuma ye tinyè ye min b’a fò ko: ‘Mògò dò bè danni kè, mògò wèrè bè a suman tigè.’ ³⁸ Aw ma foro min sènè, ne ye aw ci ka taa o suman tigè. Dò wèrèw ye o sènè, aw ye nafa sòrò u ka baara la.”

³⁹ O dugu la Samarikaw caman dara Yesu la o muso ka seereya kòsòn, a ko Yesu ye ale ka ko kèlenw bée fò a ye. ⁴⁰ Samarikaw taara Yesu sègèrè tuma min na, u y’a deli ko a ka to u fè. A tora yen ka tile fila kè. ⁴¹ Mògò caman wèrèw dara Yesu la a yèrè ka kuma kòsòn. ⁴² U y’a fò muso ye ko: “Sisan kòni, an ma da a la i ka kuma dònòn kòsòn, nka an yèrèw y’a lamèn, an y’a dòn ko nin ye dinyè kisibaa yèrè de ye.”

Yesu ye kuntigiba dò denké kènèya

⁴³ Tile fila tèmènnen kò, Yesu bòra yen ka taa Galilé, ⁴⁴ k’a masòrò Yesu yèrè y’a fò ko: “*Kira si tè bonya a yèrè ka jamana la.”^a ⁴⁵ A sera Galilé tuma min na, o jamana mògòw y’a minè konyuman, katuguni olu fana tun taara seli la Jerusalèm. A ye ko minw kè o tuma la, u ye olu bée ye.

⁴⁶ Yesu taara Galilé Kana tun, a ye ji yèlèma ka kè duvèn ye dugu min na.^b Gòfèrènaman ka kuntigi dò tun bè yen, a denké banalen tun bè u ka so Kapèrnaum. ⁴⁷ O cè y’a mèn ko Yesu bòra Jude ka se Galilé, a taara a sègèrè k’a deli ko a ka

^a Luka 4.24

^b Yuhana 2.1-10

na Kapèrnaum k’a denké kènèya, katuguni o tun bè nyini ka sa. ⁴⁸ Yesu y’a fò a ye ko: “Ni aw ma taamashiyènw ni kabakow ye, aw tè sòn ka dannaya kè fewu!” ⁴⁹ Kuntigi y’a jaabi ko: “Matigi, na ne ka so, sani ne den ka sa.” ⁵⁰ Yesu y’a fò a ye ko: “Taa, i denké nyènama don.” O cè dara Yesu ka kuma la, a taara. ⁵¹ A taatò, a ka jònw nana a kumbèn k’a fò a ye ko: “I denké nyènama don!” ⁵² A y’u nyininka ko a denké fisayara waati jumèn, u y’a jaabi ko: “Kununwo tile jèngènen dònì, fari gwan y’a bila.” ⁵³ A fa y’a dòn ko o waati yèrè la Yesu y’a fò a ye ko a denké nyènama don. A yèrè ni a ka so mògòw bée ye dannaya kè Yesu la.

⁵⁴ O kèra Yesu ka taamashiyèn filanan ye, a ye min kè kabini a bòra Jude ka taa Galilé.

Yesu ye cè nabarama kènèya

5 O kò, Yahutuw ka seli dò kèra, Yesu taara Jerusalèm. ² Dingè jimaba dò tun bè Jerusalèm, sagaw ka don da kèrè fè, hèburukan na o tògò ko Bètèsèda. Gwa duuru tùn bè yen. ³ Banabaatò caman dalen tun bè o gwaw kòrò, fiyentòw ni senkelenw ni nabaraw. [U tun bè ji lamagali makònò, ⁴ k’a masòrò Matigi ka mèlèkè dò tun bè jigin o dingè jimaba kònò tuma dòw la ka ji lamaga. Banabaatò min fòlò tun bè jigin ji la o ji lamagalen kò, bana sifa o sifa b’a la, o tun bè kènèya.] ⁵ Cè dò tun bè yen, bana tun b’a la kabini san bisaba ni segin. ⁶ Yesu y’o dalen ye k’a dòn ko kabini tuma jan a man kènè, a y’o nyininka ko: “I b’a fè ka kènèya wa?” ⁷ Banabaatò y’a jaabi ko: “Matigi, mògò si tè ne fè ka ne lajigin ji la a lamaga tuma la. Ni ne bè ne jija ko ne bè jigin tuma min na, mògò wèrè bè kòn ka jigin ne nyè.” ⁸ Yesu y’a fò a ye ko: “Wuli ka i ka dalan ta ka taama.” ⁹ O yòrò nin bè, o cè kènèyara. A ye a ka dalan ta ka taama.

O kèra *lafinyè don na, ¹⁰ o de y’a to Yahutuw y’a fò o cè kènèyalen ye ko: “Bi ye lafinyè don ye, a ma daga i ye ka i ka dalan ta.” ¹¹ A y’u jaabi ko: “Min ye ne kènèya, ale de y’a fò ne ye ko ne ka n’ka dalan ta ka taama.” ¹² U y’a nyininka

ko: "Mògò jumèn y'a fò i ye ko i ka i ka dalan ta ka taama?"
¹³ Nka cè min kènèyara, o ma a kènèyabaa dòn, katuguni jama kòsòn Yesu tun bõra yen ka ban.

¹⁴ O kò, Yesu ye o cè sòrò Alabatosoba kònò k'a fò a ye ko: "I kènèyalen filè sisan. I kana jurumu kè tun, walasa fèn min ka jugu ni bana ye, o kana i sòrò." ¹⁵ O cè taara k'a fò Yahutuw ye ko Yesu de ye ale kènèya. ¹⁶ O de kòsòn Yahutuw y'a daminè ka Yesu tòrò, katuguni a ye o kow kè lafinyè don na. ¹⁷ Nka Yesu ye u jaabi ko: "Ne Fa bè baara kè tuma bée, ne fana bè baara kè." ¹⁸ O kuma kòsòn, Yahutuw tun bè cogo nyini k'a faga ka tèmèn fòlò kan, a ka lafinyè don tinyèni dama dòròn tè, nka a ko fana ko Ala ye ale Fa ye, o fè, a bè a yèrè ni Ala kènèyè.

Ala Denké jò yòrò ye min ye

¹⁹ O tuma la Yesu ye u jaabi ko: "Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Ala Denké tè foyi kè a yèrè barika la, fo a bè min kètò ye a Fa fè. Fa bè fèn o fèn kè, a Denké fana bè o yèrè de kè. ²⁰ Fa Ala bè a Denké kanu, a yèrè bè fèn o fèn kè, a bè o bée jira a Denké la. A na kèwalew fana jira a la minw ka bon ni olu ye, walasa aw ka kabakoya. ²¹ Fa Ala bè mògò suw lakunun ka nyènamaya di u ma cogo min na, o cogo la a Denké b'a fè ka nyènamaya di minw ma, a b'a di olu ma. ²² Fa Ala tè kiri tigè mògò si kan, nka a ye kiri ko bée di a Denké ma, ²³ walasa mògòw bée ka Denké bonya i ko u bè Fa bonya cogo min na. Min tè Denké bonya, o tè a cibaa Fa Ala bonya.

²⁴ "Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Min ye ne ka kumaw lamèn ka da ne cibaa la, nyènamaya banbali bè o tigi fè. O sen tè kiri la, nka a bõra saya la ka don nyènamaya la. ²⁵ Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Waati bè na, o waati ye sisan de ye, mògò salenw na Ala Denké kan mèn, a mènbaaw na nyènamaya. ²⁶ Katuguni Fa Ala nyènama don a yèrè ma cogo min na, o cogo la a y'a di a Denké ma a ka nyènamaya a yèrè ma. ²⁷ A ye fanga di a Denké ma fana ka kiri tigè, katuguni *Mògò Denké don. ²⁸ Aw kana kabakoya o la, katuguni waati bè

na, mògò salen minw bè kaburuw kònò, olu n'a kan mèn.
²⁹ U na bò yen. Konyumankèlaw na kunun nyènamaya kama, kojugukèlaw na kunun kiri kama.

Ko minw bè Yesu jò yòrò jira

³⁰ "Ne tè se ka foyi kè ne yèrè barika la. Ne bè kiri tigè ka kènèyè ni ne ka ko mènne ye Ala fè. Ne ka kiri tilennen don, katuguni ne tè ne yèrè sago nyini, fo ne cibaa sago. ³¹ Ni ne bè ne yèrè seereya kè, ne ka seereya tè tinyè ye. ³² Nka dò wèrè bè ne seereya kè, o bè ne seereya min kè, ne y'a dòn ko o ye tinyè de ye. ³³ Aw ye cidenw bila ka taa Yuhana fè, a ye tinyè seereya kè. ³⁴ Ne t'a nyini mògò ka ne seereya kè, nka ne bè nin kow fò walasa aw ka kisi. ³⁵ Yuhana kèra lanpa mènèlen ye min bè yeelen bò, a diyara aw ye ka waatini kè ka nyagali o kènèyeelen na. ³⁶ Nka seereya dò bè ne fè min ka bon ni Yuhana ta ye. Ne Fa ye kèwale minw di ne ma ko ne ka u kè ka dafa, ne bè o minw kè, o kèwalew de bè ne seereya kè ko ne Fa ye ne ci. ³⁷ Ne Fa min ye ne ci, o yèrè ye ne seereya kè. Aw m'a kumakan mèn tuma si, aw m'a cogo ye. ³⁸ A ka kuma tolen tè aw kònò, katuguni a ye min ci, aw ma da o la. ³⁹ Aw bè aw nyèw jò Kitabu kumaw la, katuguni a bè aw kònò ko nyènamaya banbali bè sòrò olu la. Olu de bè ne seereya kè! ⁴⁰ Hali o, aw tè sòn ka na ne ma walasa aw ka nyènamaya sòrò.

⁴¹ "Ne tè bonyali nyini ka bò mògòw fè. ⁴² Nka ne bè aw dòn, ne y'a dòn ko Ala kanuya tè aw kònò. ⁴³ Ne nana ne Fa tògò la, aw ma sòn ne ma. Ni mògò dò nana a yèrè tògò la, aw na sòn o de ma. ⁴⁴ Aw bè se ka dannaya kè cogo di? aw minw bè nyògòn ka bonyali nyini, k'a sòrò bonyali min bè bò Ala kelenpe la, aw tè o nyini. ⁴⁵ A kana kè aw kònò ko ne na aw sendon ne Fa nyè kòrò dè. Aw jigi bè Musa min kan, o de na kè aw sendonbaa ye. ⁴⁶ Ni aw tun dara Musa la, aw tun na da ne fana la, katuguni ale ye sèbènni kè ne ko la. ⁴⁷ Nka ni aw ma da ale ka kitabu sèbènnenw la, aw na da ne ka kumaw la cogo di?"

Yesu ye dumuni di cè waa duuru ma

(Matiyu 14.13-21; Marka 6.30-44; Luka 9.10-17)

6 O kò, Yesu taara Galilè ba kò, o ye *Tibèriadè ba ye. ² Jamaba tugura a nò fè, katuguni a tun bè banabaatòw kènèya cogo min na, u tun bè o kabakow ye. ³ Yesu yèlèna kulu kan, a ni a ka *kalandenw y'u sigi yen. ⁴ Yahutuw ka *Tèmèkan seli surunyalen tun don. ⁵ Yesu y'a nyè kòròta ka jamaba natò ye a yòrò. A y'a fò Filipè ye ko: "An bè nburu san min walasa nin mògòw ka dumuni kè?" ⁶ A ye o fò ka Filipè dakòròbò, katuguni a tun bèna min kè, a yèrè ye o dòn ka ban. ⁷ Filipè y'a jaabi ko: "Hali ni *wari dènyè kèmmè fila nburu sanna ka ddoni ddoni di u ma, u bèè tènà dò sòrò o la." ⁸ Simòn Pièrè balimakè Andèrè, min tun ye a ka kalanden dò ye, o y'a fò a ye ko: ⁹ "Nburukun duuru ni jègè fila bè cèni dò bolo yan, nka o bè mun nyè nin mògò caman nyè?" ¹⁰ Yesu y'a fò u ye ko: "A ye jama lasigi." Bin caman tun bè o yòrò la. U y'u sigi, u tun bè cè waa duuru nyògòn bò. ¹¹ Yesu ye o nburu ta ka barika da Ala ye ka o nburukunw tilatila o mògò sigilenw cè. A ye jègè fana di u ma ten, bèè kelen kelen ye u sagola ta sòrò. ¹² U bèè falen kò dumuni la, Yesu y'a fò a ka kalandenw ye ko: "A ye nburu kunkurun tò tolenw cè walasa u si kana tinyè." ¹³ U ye o nburukun duuru tò tolenw cè ka segi tan ni fila fa, minw tora dumunikèlaw kò. ¹⁴ Mògòw ye Yesu ka taamashiyèn kèlen ye tuma min na, u ko: "Kira min ka kan ka na dinyè la, nin cè yèrè don!" ¹⁵ Yesu y'a dòn ko u tun b'a fè k'a minè diyagoya la k'a kè masakè ye, o de y'a to a y'i mabò u la ka taa kulu kan ko kura a dan na.

Yesu taamana baji kan

(Matiyu 14.22-33; Marka 6.45-52)

¹⁶ Tilebi tuma la, Yesu ka *kalandenw jiginna ka taa ba da la. ¹⁷ U donna kurun dò kònò ka ba tigè daminè ka taa Kapèr-

^a Dutèròndòmè 18.15

naum fan fè. Dibi donna k'a sòrò Yesu tun ma na u fè fòlò. ¹⁸ Finyèba wulila baji kan fo ka ji lamaga kosèbè. ¹⁹ U taara nyè fè ni kurun ye baji kan ka kilomètèrè duuru wala wòrò nyògòn kè. O tuma la u ye Yesu ye, a tun bè taama ji kan ka gèrè kurun la, u siranna. ²⁰ Nka Yesu y'a fò u ye ko: "Ne don, aw kana siran." ²¹ O tuma la a diyara u ye a ka don u fè kurun kònò. O yòrò nin bè, kurun sera u taa yòrò dankan na.

Jama ye Yesu nyini

²² O dugusajè, jama min tora ba kòfè, olu y'a kòlòsi ko kurun kelenpe tun bè yen. U y'a dòn ko Yesu ma don o kurun kònò a ka *kalandenw fè, nka kalandenw dama tun b'ora yen. ²³ O y'a sòrò Matigi ye barika da Ala ye ka nburu di u ma u k'a dun yòrò min na, kurun dò wèrèw sera o yòrò la ka bò *Tibèriadè dugu la. ²⁴ Jama y'a ye ko Yesu ni a ka kalandenw si tè yen, u donna o kurunw kònò ka taa Kapèrnaum ka Yesu nyini.

Yesu ye nyènamaya dumunifèn ye

²⁵ U ye Yesu sòrò ba kò minkè, u y'a fò a ye ko: "Karamògò, i sera yan tuma jumèn?" ²⁶ Yesu ye u jaabi ko: "Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Aw ye taamashiyèn minw ye, aw tè ne nyini olu kòsòn dè. Aw bè ne nyini katuguni aw ye dumuni kè ka aw fa. ²⁷ Dumuni min bè ban, aw kana baara kè o sòròli dònò kòsòn, fo dumuni min bè to fo abada ka nyènamaya banbali di. *Mògò Denkè na o dumuni di aw ma, katuguni Fa Ala y'a ka taamashiyèn da ale kan." ²⁸ U y'a nyininka ko: "An ka kan ka mun kè walasa ka Ala sago kè?" ²⁹ Yesu ye u jaabi ko: "Ala sago ye nin de ye ko, Ala ye min ci, aw ka da o la." ³⁰ U y'a nyininka ko: "I bè se ka taamashiyèn jumèn jira an na, walasa an ka da i la? I na kèwale jumèn kè? ³¹ An bènaw ye *manè dun kungokolo kònò, i ko a sèbèn-nen bè Kitabu la cogo min na ko: 'A ye dumunifèn di u

ma ka bò sankolo la.”^a ³² Yesu ye u jaabi ko: “Tinyinè tinyè la ne b’a fò aw ye ko: Musa ma dumunifèn di aw ma ka bò sankolo la, nka ne Fa bè dumunifèn sèbè di aw ma ka bọ sankolo la. ³³ Katuguni min jiginna ka bò sankolo la ka nyènamaya di dinyè ma, o ye Ala ka dumunifèn ye.” ³⁴ U y’a fò a ye ko: “Matigi, i ka o dumunifèn di an ma tuma bèe.” ³⁵ Yesu y’a fò u ye ko: “Ne de ye nyènamaya dumunifèn ye. Mògò min nana ne ma, kòngò tèna o minè abada. Min dara ne la, minnògò tèna o minè abada. ³⁶ Nka ne y’a fò aw ye ka ban ko, aw ye ne ye, hali o, aw ma dannaya kè. ³⁷ Ne Fa bè minw di ne ma, olu bèe bè na ne ma. Min mana na ne ma, ne tèna o tigi gèn ka bò kènèma fewu. ³⁸ Katuguni ne ma jigin ka bò sankolo la ne yèrè sago kèli kama, fo ne cibaa sago. ³⁹ Ne cibaa sago filè nin ye ko, a ye minw di ne ma, olu si kana tunun ne ma, nka ne ka u lakunun nyènamaya kama *laban don na. ⁴⁰ Ne Fa sago filè nin ye ko, mògò minw ye a Denkè lajè ka da a la, olu ka nyènamaya banbali sòrò, ne na u lakunun laban don na.”

⁴¹ Yahutuw ye da jukòrò kuma fò Yesu kama, katuguni ale tun y’a fò ko a ye dumunifèn ye min jiginna ka bò sankolo la. ⁴² U ko: “Nin tè Yusufu denkè Yesu ye wa, an bè min fa ni a ba dòn? Sisan a b’a fò cogo di ko a jiginna ka bò sankolo la?” ⁴³ Yesu ye u jaabi ko: “A ye da jukòrò kuma dabila. ⁴⁴ Mògò si tè se ka na ne ma ni ne Fa min ye ne ci, ni o m’a sama. Ne na a lakunun *laban don na. ⁴⁵ Kiraw ye nin kuma sèbèn ko: ‘U bèe na kalan Ala fè.’” Mògò o mògò ye ne Fa lamèn ka kalan a fè, o bè na ne ma. ⁴⁶ A tè i ko mògò nyè dara ne Fa kan. Min nana ka bò Ala la, o kelenpe nyè dara ne Fa kan.

⁴⁷ “Tinyinè tinyè la ne b’a fò aw ye ko: Min dara ne la, nyènamaya banbali bè o tigi fè. ⁴⁸ Ne de ye nyènamaya dumunifèn ye. ⁴⁹ Ka aw bènaw to kungokolo kòndò, u ye *manè dun, u sara. ⁵⁰ Nka dumunifèn min bè jigin ka bò sankolo la, nin

^a Zaburu 78.24; Ekisòdè 16.4, 13-15, 31

^b Esayi 54.13

don. Ni min ye o dun, o tèna sa. ⁵¹ Ne ye dumunifèn nyènama ye min jiginna ka bò sankolo la, walasa ni mògò dò ye o dumunifèn dun, o nyènama ka to fo abada. Ne na dumunifèn min di, o ye ne farisogo ye, ne na o di walasa dinyè ka nyènamaya.”

⁵² O kuma kòsòn, sòsòliba wulila Yahutuw cèma. U tun b’a fò ko: “Nin cè bè se k’a farisogo di an ma cogo di, an k’a dun?” ⁵³ Yesu y’a fò u ye ko: “Tinyinè tinyè la ne b’a fò aw ye ko: Ni aw ma Mògò Denkè farisogo dun k’a joli min, nyènamaya tè aw kòndò fewu. ⁵⁴ Min bè ne farisogo dun ka ne joli min, nyènamaya banbali bè o tigi fè, ne n’a lakunun *laban don na. ⁵⁵ Katuguni ne farisogo ye dumunifèn sèbè ye, ne joli ye minnifèn sèbè ye. ⁵⁶ Min bè ne farisogo dun ka ne joli min, o tolen bè ne la, ne tolen, bè o la. ⁵⁷ Ne Fa min ye ne ci, o nyènama don cogo min na, ne bè nyènamaya ale la, o cogo la min bè ne dun, o bè nyènamaya ne la. ⁵⁸ Dumunifèn min jiginna ka bò sankolo la, nin don. Aw bènaw ye manè min dun ka sòrò ka sa, a ni o tè kelen ye. Min bè nin dumunifèn dun, o nyènama na to fo abada.” ⁵⁹ Ka Yesu to *Alabatoso kòndò Kapèrnaum mògòw kalanni la, a ye o kumaw fò.

Nyènamaya banbali kumaw

⁶⁰ Yesu ka *kalanden caman y’a ka kumaw mèn minkè, u ko: “Nin kuma ka gèlèn dè. Mògò jumèn bè se ka o minè?” ⁶¹ Yesu y’a dòn a yèrè ma ko a ka kalandenw bè da jukòrò kuma fò o ko la, a y’a fò u ye ko: “O bè aw kunnatinyinè wa? ⁶² *Mògò Denkè tun bè yòrò min na fòlò, ni aw ye a yèlèntò ye ka taa yen dun, aw na mun fò? ⁶³ Ni de bè mògò nyènamaya, farisogo tè foyi nyè. Ne bè kuma minw fò aw ye, olu ye Ni ni nyènamaya de ye. ⁶⁴ Nka dòw bè aw cèma minw ma dannaya kè.” Mògò minw ma dannaya kè ani min bè a don bolo la, Yesu ye olu bèe dòn kabini fòlò la. ⁶⁵ A ye nin fana fò ko: “O de y’a to ne y’a fò aw ye ko, mògò si tè se ka na ne ma ni ne Fa ma o se di a ma.”

⁶⁶ Kabini o tuma la, a ka kalanden caman seginna kò, u ma

taama a fè tun. ⁶⁷ Yesu y'a fò a ka kalanden tan ni fila ye ko: "Aw fana b'a fè ka segin wa?" ⁶⁸ Simòn Pièrè y'a jaabi ko: "Matigi, an na taa jòni yòrò? Nyènamaya banbali kumaw bè sòrò e de fè. ⁶⁹ Sisan an dara a la k'a dòn ko i ye Ala ka Sènuma ye." ⁷⁰ Yesu ye u jaabi ko: "Ne ma aw tan ni fila nyènatòmò wa? O bèe n'a ta, aw la kelen ye Sitanè ye!" ⁷¹ A tun bè kuma Simòn Isikariòti denkè Juda ko la, o de tun bèna Yesu don bolo la, a ka kalanden tan ni fila la kelen tun don.

Yesu balimakèw tun ma da a la

7 O kò, Yesu tun bè yaalayaala Galilè. A tun t'a fè ka yaala Jude, katuguni Yahutuw tun bè cogo nyini k'a faga. ² Yahutuw ka *Gwakòròsigi seli" tun surunyara. ³ Yesu balimakèw y'a fò a ye ko: "I ka bò yan ka taa Jude, walasa i ka *kalandenw fana ka i ka kèwale kètaw filè. ⁴ Mògò si tè i dogo ka ko kè, ni a b'a fè a ko ka dòn. Ni i bè nin kow kè, i ka u kè kènè kan k'i yèrè jira dinyè la." ⁵ A balimakèw yèrèw tun ma da a la. ⁶ Yesu y'a fò u ye ko: "Ne taa tuma ma se fòlò. Aw fè, tuma bèe ka nyi. ⁷ Dinyè tè se ka aw koniya, nka a bè ne koniya, katuguni ne bè a seereya kè ko a ka kèwalew ka jugu. ⁸ Aw yèrèw ka taa nin seli la. Ne tènà taa nin seli la, katuguni ne taa tuma ma se fòlò." ⁹ A ye o kow fò u ye, a tora Galilè.

*Yesu taara *Gwakòròsigi seli la*

¹⁰ Yesu balimakèw taalen kò seli la, a yèrè fana taara, nka a ma i jira kènè kan, a taara mògòw nyinama. ¹¹ Yahutuw tun b'a nyini seli la, u tun bè nyininkali kè ko: "A bè min?" ¹² Da jukòrò kuma cayara jama cèma a ko la. Dòw ko: "Mògò nyuman don." Dò wèrèw ko: "Ayi, a bè jama lafilì dè." ¹³ O bèe n'a ta, mògò si ma kuma kènè kan a ta fan fè, katuguni u tun bè siran Yahutuw nyè.

¹⁴ Seli tun bè a cèmancè la tuma min na, Yesu taara Alabato-

^a Levitikè 23.29-43

soba kònò ka mògòw kalan. ¹⁵ Yahutuw kabakoyara, u y'a fò ko: "Nin cè bè Kitabu dòn cogo di? k'a sòrò a ma o kalan kè." ¹⁶ Yesu ye u jaabi ko: "Ne bè mògòw kalan min na, o tè ne ta ye, ne cibaa ta don. ¹⁷ Min b'a fè ka Ala sago kè, o n'a dòn yala ni o kalan bòra Ala la, wala ni ne bè kuma ne yèrè barika la. ¹⁸ Mògò min bè kuma a yèrè barika la, o bè a yèrè bonyali nyini. Nka min bè a cibaa bonyali nyini, o de ye tinyètigi ye, tilenbaliya si tè a kònò. ¹⁹ Musa ma sariya di aw ma wa? Nka aw si tè taama ka kènyè ni o sariya ye. Mun y'a to aw bè cogo nyini ka ne faga?" ²⁰ Jama y'a jaabi ko: "Jinè b'i la. Jòni bè cogo nyini ka i faga?" ²¹ Yesu ye u jaabi ko: "Ne ye kèwale kelen de kè, aw bèe kabakoyara o la. ²² Musa ye *bolokoli sariya di aw ma, o bèe n'a ta Musa ma o kèli daminé, a daminéna aw bènaw fè,^a o sariya de kòsòn aw bè sòn ka mògò boloko hali *lafinyè don na. ²³ Ni aw bè denkè boloko lafinyè don na walasa Musa ka sariya kana tinyè, mun y'a to aw diminè bè ne kòrò ko ne ye cè dò farikolo mumè bèe kènèya lafinyè don na? ²⁴ Aw kana kiri tigè ka kènyè ni fènw kòkanna ye cogo ye. Aw ka kiri tilènnen tigè."

Yesu ye Krisita ye wa?

²⁵ Jerusalèmkà dòw y'a fò ko: "U b'a fè ka cè min faga, o tè nin ye wa? ²⁶ A filè, a bè kuma jama nyè na, u tè foyi fò a ye! An ka faamaw y'a dòn ka jèya ko nin ye *Krisita ye wa? ²⁷ Nka ni Krisita nana tuma min na, mògò si tènà a bò yòrò dòn, k'a sòrò an ye nin cè bò yòrò dòn."

²⁸ Ka Yesu to mògò kalan na Alabatosoba kònò, a pèrèna ko: "Aw ko aw bè ne dòn ka ne bò yòrò dòn! O bèe n'a ta, ne ma na ne yèrè barika la, nka ne cibaa ye sèbèma ye. Aw ma ale dòn. ²⁹ Ne kòni b'a dòn katuguni ne nana ka bò ale la, ale de ye ne ci." ³⁰ O de y'a to u ye cogo nyini ko u b'a minè, nka mògò si ma se k'a bolo da a kan, katuguni a ka waati tun ma se ban. ³¹ O bèe n'a ta, jama la mògò caman dara a la.

^a Jenèsè 17

U ko: “Ni Krisita nana tuma min na, a na taamashiyèn caman kè ka tèmèn nin cè kan wa?”

Garadiw cira ka taa Yesu minè

³² *Farisiènw ye jama ka da jukòrò kuma fòlenw mèn Yesu ta fan fè, o de kòsòn, sarakalasebaaw kuntigiw ni Farisiènw ye garadiw bila ko u ka taa a minè. ³³ Yesu y'a fò ko: “Ne bè aw fè ka waatini kè fòlò, o kò, ne na taa ne cibaa ma. ³⁴ Aw na ne nyini, nka aw tèna ne ye, katuguni ne na kè yòrò min na, aw tè se ka taa yen.” ³⁵ Yahutuww ye nyògòn nyininka ko: “Ale bè se ka taa yòrò jumèn, ni an tèna se ka a ye? Yahutu minw jènsènnen bè Grèkw cèma, a bè taa olu yòrò ka Grèkw kalan wa? ³⁶ A ye kuma minw fò ko an n'a nyini, nka an tèna a ye, katuguni a na kè yòrò min na, an tè se ka taa yen, o kòrò ye mun ye?”

Baji nyènamaw ko

³⁷ Seli laban don na, seli donba^a kòni, Yesu y'i jò jama cèma ka pèrèn ko: “Minnògò bè min na, o ka na ne ma k'i min. ³⁸ Mògò min dara ne la, baji nyènamaw na woyo ka bò o dusukun na, i ko Kitabu y'a fò cogo min na.”^b ³⁹ (Yesu tun bè kuma Ni ko la, a ka danabaaw bèna min sòrò. O waati la Ni Sènu tun ma di fòlò, katuguni nòrò tun ma da Yesu kan fòlò.)

Jama kan tilara Yesu ko la

⁴⁰ Jama la mògò dòw ye Yesu ka kumaw mèn, u ko: “Tinyè la, nin cè ye *o kira yèrè de ye!” ⁴¹ Dòw ko: “*Krisita don!” Dò wèrèw ko: “Nka Krisita bè se ka bò Galilé wa? ⁴² Kitabu m'a fò wa ko Krisita na bò Dawuda bònson la, ko a na bò Bètìlehèm, Dawuda tun sigira dugu min na?”^c ⁴³ O de y'a to jama kan tilara Yesu ko la. ⁴⁴ U dòw tun b'a fè k'a minè, nka mògò si ma se k'a bolo da a kan.

^a Levitikè 23.36; Nònbrèw 29.35

^b Esayi 58.11

^c 2 Samuèl 7.12; Mise 5.1-2

Yahutuww ka faamarw ka dannabaliya ko

⁴⁵ Garadiw kòseginna ka taa sarakalasebaaw kuntigiw ani Farisiènw yòrò, olu ye u nyininka ko: “Mun y'a to aw ma na n'a ye?” ⁴⁶ Garadiw ye u jaabi ko: “Mògò si ma kuma i ko nin cè abada!” ⁴⁷ Farisiènw y'u nyininka ko: “A ye aw fana lafilì wa? ⁴⁸ An ka faama kelen wala Farisiènw kelen dara a la wa? ⁴⁹ Nka nin jama tè Musa ka sariya dòn, u dangalen bè.” ⁵⁰ Nikodèmè min tun taara Yesu sègèrè, Farisiènw la kelen tun don, o y'a fò u ye ko: ⁵¹ “Ka kènyè ni an, ka sariya ye, an bè se ka kiri tigè mògò kan n'an m'a lamèn k'a ka ko kèlenw dòn wa?” ⁵² U y'a jaabi ko: “E fana bè bò Galilé wa? I ka Kitabuww lajè, i n'a ye ko *kira si ma deli ka bò Galilé.” [⁵³ O kò, u bèe kelen kelen taara u ka so.]

Jatòmuso ko

8 Nka Yesu taara Oliviyè kulu kan. ² O dugusajè sògòma da jona fè, a kòseginna Alabatosoba kòndò, jama bèe gèrèla a la. A y'i sigi ka u kalan. ³ *Sariya karamògòw ani *Farisiènw nana ni muso dò ye a yòrò, u tun ye o minè jatòya la. U ye o muso jò jama bèe nyè kòrò ⁴ k'a fò Yesu ye ko: “Karamògò, nin muso minèna jatòya yèrè la. ⁵ Musa y'a fò *sariya la ko o nyògòn musow ka bon ni kabakuruw ye ka u faga.” E dun bè mun fò o ko la?” ⁶ U ye o fò k'a dakòròbò, walasa k'a sendon sababu sòrò. Nka Yesu y'i biri ka sèbènni kè duguma ni a bolonkòni ye. ⁷ U tora k'a nyininka, Yesu wulila k'i jò k'a fò u ye ko: “Aw la mògò min bè yan ni a ma jurumu kè, o fòlò k'a bon ni kabakuruw/ye.” ⁸ A y'i biri ko kura ka sèbènni kè duguma. ⁹ O kumaw mènne kò, u dusukun ye u kòròfò, u bèe taara kelen kelen, k'a daminè cèkòròbaw la fo ka t'a bila u kòmògòw la. Yesu kelen tora yen ani o muso, min jòlen tun bè a nyè kòrò. ¹⁰ Yesu wulila k'i jò k'a fò a ye ko: “Musò, i sendonbaaw bè min? Mògò si ma i jalaki wa?” ¹¹ Muso y'a jaabi ko: “Matigi, mògò si.” Yesu ko: “Ne fana tè i jalaki. Taa, i kana jurumu kè tun.”]

^a Levitikè 20.10

Yesu ye dinyè ka kènè ye

¹² Yesu kumana jama fè ko kura ko: “Ne ye dinyè ka kènè de ye. Mògò min tugura ne nò fè, o tènà taama dibi la, nka o na nyenamaya kènè sòrò.” ¹³ *Farisiènw y’a fò a ye ko: “I bè i yèrè seereya kè, i ka seereya tè tinyè ye.” ¹⁴ Yesu ye u jaabi ko: “Hali ni ne bè ne yèrè seereya kè, ne ka seereya ye tinyè ye, katuguni ne bè ne bò yòrò dòn, ne bè ne taa yòrò dòn. Aw kòni tè ne bò yòrò dòn, aw tè ne taa yòrò dòn. ¹⁵ Aw bè kiri tigè hadamadenya cogo la, ne kòni tè kiri tigè mògò si kan. ¹⁶ O bèe n’a ta, hali ni ne bè kiri tigè, ne ka kiri tilennen don, katuguni ne kelen tè o kiri tigèli la, nka min ye ne ci, o bè ne fè. ¹⁷ A sèbènnen bè aw ka *sariya la ko: Ni mògò fila bèna seereya kelen na, o seereya ye tinyè ye.” ¹⁸ Ne bè ne yèrè seereya kè, ne Fa min ye ne ci, o fana bè ne seereya kè.” ¹⁹ U y’a nyininka ko: “I Fa bè min?” Yesu ye u jaabi ko: “Aw ma ne dòn, aw ma ne Fa dòn. Ni aw tun ye ne dòn, aw tun na ne Fa fana dòn.”

²⁰ Yesu ye o kumaw fò k’a to mògòw kalanni la Alabatosoba kònò, nilifènw tun bè bila minèn minw kònò, a tun bè olu da fè. Mògò si m’a minè, katuguni a ka waati tun ma se fòlò.

“Ne bè taa yòrò min na, aw tè se ka taa yen”

²¹ Yesu y’a fò u ye tun ko: “Ne bèna taa, aw na ne nyini, nka aw na sa ka aw to aw ka jurumu la. Ne bè taa yòrò min na, aw tè se ka taa yen.” ²² Yahutu w y’a fò nyògòn ye ko: “A bè a yèrè faga wa? k’a masòrò a ko a bè taa yòrò min na, an tè se ka taa yen.” ²³ Yesu ye u jaabi ko: “Aw ye duguma taw ye, ne kòni ye sanfè ta ye. Aw ye nin dinyè taw ye, nka ne tè nin dinyè ta ye. ²⁴ O de y’a to ne y’a fò aw ye ko, aw na sa ka aw to aw ka jurumu w la. Owò, ni aw ma da a la ko ‘ne ye ale de ye’,^b aw na sa ka aw to aw ka jurumu w la.” ²⁵ U y’a nyininka ko: “I ye jòni ye?” Yesu ye u jaabi ko: “Ne ye o min fò aw ye kabini fòlò la. ²⁶ Fèn caman bè ne

^a Dutèrònòmè 19.15 ^b Ekisòdè 3.14; Dutèrònòmè 32.39; Esayi 43.10

fè k’a fò aw ye ani ka kiri tigè aw ko la. Nka min ye ne ci, o bè tinyè fò. Ne ye min mèn ale fè, ne bè o de fò dinyè ye.”

²⁷ U m’a faamu ko a tun bè kuma u fè a Fa ko la. ²⁸ Yesu y’a fò u ye ko: “Ni aw ye *Mògò Denkè kòròta^a tuma min na, aw n’a dòn ko ‘ne ye ale de ye’.^b Aw n’a dòn ko ne tè foyi kè ne yèrè barika la, ne Fa ye ne kalan cogo min na, ne bè nin kow fò ka kènyè ni o de ye. ²⁹ Min ye ne ci, o bè ne fè. A ma ne to ne kelen na, katuguni ne b’a diyanye ko kè tuma bèe.” ³⁰ Yesu ye o kow fò tuma min na, mògò caman dara a la.

Hòrònw ni jònw ko

³¹ Yahutu minw dara Yesu la, a y’a fò olu ye ko: “Ni aw ye ne ka kuma kan minè ka to a kan, aw na kè ne ka *kalandenw ye sèbè la. ³² Aw na tinyè dòn, tinyè na aw hòrònya.” ³³ U y’a jaabi ko: “An ye Ibrahimà bònsonw ye, an ma kè mògò si ka jònw ye abada. I b’a fò cogo di ko an na hòrònya?” ³⁴ Yesu ye u jaabi ko: “Tinyè tinyè la ne b’a fò aw ye ko: Mògò o mògò bè jurumu kè, o ye jurumu ka jòn de ye. ³⁵ Jòn tè kè so mògò ye tuma bèe, nka denkè kòni ye so mògò ye tuma bèe. ³⁶ Ni Ala Denkè ye aw hòrònya, aw na kè hòrònw yèrè de ye. ³⁷ Ne y’a dòn ko aw ye Ibrahimà bònsonw ye, o bèe n’a ta aw bè cogo nyini ka ne faga, katuguni aw ma sòn ne ka kuma ka sigi yòrò sòrò aw kònò. ³⁸ Ne ye ko minw ye ne Fa fè, ne bè kuma o kow la. Aw fana bè ko minw mèn aw fa fè, aw bè olu de kè.”

³⁹ U y’a jaabi ko: “An fa ye Ibrahimà de ye.” Yesu y’a fò u ye ko: “Ni aw ye Ibrahimà bònsonw ye, aw ka Ibrahimà ka kèwalew kè. ⁴⁰ Nka sisan, ne min ye tinyè mèn Ala fè, ka o fò aw ye, aw bè cogo nyini ka ne faga. Ibrahimà ma o kè dè! ⁴¹ Aw bè aw fa ka kèwale nyògònw kè.” U y’a jaabi ko: “An kòni ma bange jatòya la. Fa kelenpe de bè an fè, o ye Ala de ye.” ⁴² Yesu y’a fò u ye ko: “Ni Ala tun ye aw Fa ye, aw tun na ne kanu, katuguni ne bòra Ala la ka na.

^a Yuhana 3.14; 12.31-33

^b Ekisòdè 3.14; Dutèrònòmè 32.39; Esayi 43.10

Ne ma na ne yèrè barika la, nka ale de ye ne ci. ⁴³ Mun y'a to aw tè ne ka kuma faamu? Katuguni aw tè se ka ne ka kumaw lamèn. ⁴⁴ Aw fa ye min ye, Sitanè don. Aw b'a fè ka aw fa diyanye kow de kè. Ale kèra mògòfagala ye kabini fòlòfòlò. A ma to tinyè kan, katuguni tinyè si t'a kònò. Ni a bè nkalon tigè tuma min na, a bè kuma ka kènyè ni a yèrè cogo ye, katuguni nkalontigèla don, nkalon fa yèrè don. ⁴⁵ Ne kòni bè tinyè fò, o de y'a to aw ma da ne la. ⁴⁶ Aw la mògò jumèn bè jurumu sòrò ne la? Ni ne ka kumaw ye tinyè ye, mun y'a to aw tè da ne la? ⁴⁷ Min bòra Ala la, o bè Ala ka kumaw lamèn. Aw tè u lamèn, katuguni aw ma bò Ala la."

Yesu ni Ibrahimia ko

⁴⁸ Yahutuwa y'a jaabi ko: "Jo tè an fè k'a fò ko i ye *Samarika ye, ko jinè b'i la wa?" ⁴⁹ Yesu ye u jaabi ko: "Jinè tè ne la dè, nka ne bè ne Fa bonya, aw dun bè ne dògòya. ⁵⁰ Ne tè bonyali nyini ne yèrè ye. Dò bè yen min b'a nyini ne ye, o de bè kiri tigè. ⁵¹ Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Min bè ne ka kumaw mara, o tènà sa abada." ⁵² Yahutuwa y'a fò a ye ko: "Sisan an b'a dòn ka jèya ko jinè b'i la! Ibrahimia sara, *kiraw fana sara, e dun b'a fò ko, min bè i ka kuma mara, o tènà sa abada. ⁵³ An fa Ibrahimia sara, e ka bon o ye wa? Kiraw fana sara. I b'i yèrè kè jòni ye?" ⁵⁴ Yesu ye u jaabi ko: "Ni ne bè ne yèrè bonya, o bonyali tè foyi ye. Min bè ne bonya, o ye ne Fa ye, aw b'a fò min ma ko o ye aw ka Ala ye, ⁵⁵ nka aw m'a dòn. Ne kòni b'a dòn. Ni ne y'a fò ko ne m'a dòn, ne bè kè nkalontigèla ye i ko aw. Nka ne b'a dòn, ani ne bè a ka kumaw mara. ⁵⁶ Aw fa Ibrahimia nyagalila ko a na ne ka tile ye. A y'a ye, a nisòndiyara." ⁵⁷ Yahutuwa y'a fò a ye ko: "I ma hali san biduuru sòrò fòlò, i ko i nyè dara Ibrahimia kan wa?" ⁵⁸ Yesu ye u jaabi ko: "Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Sani Ibrahimia ka bange, o y'a sòrò ne bè yen." ⁵⁹ O kuma kòsòn u ye kabakuruwa ta ko u bè olu kè k'a bon, nka Yesu y'i dogo ka bò Alabatosoba kònò.

Cè min fiyennen bangerà, Yesu y'o nyè yèlèn

9 Yesu tèmèntò yòrò dò la, a ye cè dò ye, o fiyennen bangerà. ² Yesu ka kalandenw y'a nyininka ko: "Karamògò, jòni ye jurumu kè, nin cè wa, wala a bangebaaw, fo a fiyennen bangerà?" ³ Yesu y'u jaabi ko: "Nin cè ka jurumu nò tè, a bangebaaw ka jurumu nò tè. Nka o kèra walasa Ala ka sebaaya ka jira a ko la. ⁴ Wajibi don an ka ne cibaa ka kèwalew kè tile fè. Su bè ko. Ni su kora, mògò si tè se ka baara kè o tuma la. ⁵ Ka ne to dinyè la, ne ye dinyè ka kènè de ye." ⁶ O kuma fòlèn kò, Yesu ye daji tu duguma ka o bògò cè ka o mu fiyentò nyèw la, ⁷ k'a fò a ye ko: "Taa i nyè ko Siloè dingè jimaba la." (Siloè kòrò ko ciden.) Fiyentò taara yen k'a nyè ko. A nyè yèlènnen kòseginna.

⁸ A kèrèfè mògòw ani minw tun delila k'a ye saraka delili la ka kòrò, olu y'a daminè k'a fò ko: "Cè min sigilèn tun bè saraka delili la, nin tè o ye wa?" ⁹ Dòw ko: "Ale don." Dò wèrèw ko: "Ayi, ale tè, nka a bòlèn bè o fè." Nka cè yèrè ko: "Ne don." ¹⁰ U y'a nyininka ko: "I nyè yèlènnà cogo di?" ¹¹ A y'u jaabi ko: "Cè min tògò ko Yesu, o ye bògò kè k'a mu ne nyèw la k'a fò ne ye ko ne ka taa Siloè la ka ne nyè ko. Ne dun taara ka ne nyè ko, ne ye yeli kè." ¹² U y'a nyininka ko: "O cè bè min?" A y'u jaabi ko: "Ne m'a dòn."

Farisiènw ye fiyentò kòrò nyè yèlèn ko sègèsègè

¹³ U taara ni o fiyentò kòrò ye *Farisiènw yòrò. ¹⁴ Yesu ye bògò kè k'a nyè yèlèn don min na, o tun ye *lafinyè don de ye. ¹⁵ O de kòsòn Farisiènw fana y'a nyininka a nyè yèlèn cogo la. A y'a fò olu ye ko: "A ye bògò kè ne nyèw la, ne ye n'nyè ko, ne bè yeli kè sisan." ¹⁶ Farisiènw dòw ko: "O cè ma bò Ala la, katuguni a tè lafinyè don bila." Nka dò wèrèw ko: "Ni o cè ye jurumukèla ye, a bè se ka nin nyògòn kabakow kè cogo di?" U kan tilara.

¹⁷ Farisiènw ye fiyentò kòrò nyininka tun ko: "Min ye i nyè yèlèn, e bè mun fò o ta fan fè?" A ko: "*Kira don."

¹⁸ Nka Yahutuwa tun ma da a la ko o cè tun ye fiyentò ye, ko

a nyè yèlèna, fo u ye a bangebaaw wele ¹⁹ ka u nyininka ko: “Aw b’a fò ko aw denké min fiyennen bangerà, nin don wa? Ayiwa a bè yeli kè sisan cogo di?” ²⁰ A bangebaaw ye u jaabi ko: “An y’a dòn ko an denké don, ko a fiyennen bangerà. ²¹ Nka a bè yeli kè sisan cogo min na, an ma o dòn. An tè a nyè yèlèna fana dòn. Denmisèn tè tun, aw ka a yèrè nyininka, a bè se ka o kow jèya aw ye.” ²² A bangebaaw kumana o cogo la, katuguni u siranna Yahutuw nyè, k’a masòrò Yahutuw tun bèna a la ka ban ko, ni mògò min b’a fò ko Yesu ye *Krisita ye, ko o na gèn ka bò *Alabatoso jè la. ²³ O de y’a to a bangebaaw y’a fò ko: “Denmisèn tè tun, aw ka a yèrè nyininka.”

²⁴ Farisiènw ye o fiyentò kòrò wele a sinyè filanan la, u y’a fò a ye ko: “I ka Ala bonya. An y’a dòn ko o cè ye jurumukèla de ye.” ²⁵ A y’u jaabi ko: “Ni jurumukèla don wala ni jurumukèla tè, ne ma o dòn. Ne bè ko kelenpe de dòn. Ne tun ye fiyentò ye, sisan ne bè yeli kè.” ²⁶ U y’a nyininka ko: “A ye mun kè i la? A ye i nyè yèlèn cogo di?” ²⁷ A y’u jaabi ko: “Ne ye o fò aw ye ka ban, nka aw ma ne lamèn. Mun y’a to aw b’a fè k’a mèn tun? Aw fana b’a fè ka kè a ka *kalandenw ye wa?” ²⁸ U y’a neni k’a fò ko: “E de ye o cè ka kalanden ye. An kòni ye Musa ka kalandenw ye. ²⁹ An b’a dòn ko Ala kumana Musa fè, nka o cè kòni, an t’a bò yòrò dòn.” ³⁰ Fiyentò kòrò ye u jaabi ko: “Nin ye kabako ye dè. Aw m’a bò yòrò dòn, k’a sòrò a ye ne nyè yèlèn! ³¹ An y’a dòn ko Ala tè jurumukèlaw lamèn, nka mògò min bè siran a nyè k’a sago kè, a bè o de lamèn. ³² A ma mèn abada ko mògò dò ye mògò fiyennen bangelen nyè yèlèn. ³³ Ni nin cè tun ma bò Ala la, a tun tè se ka foyi kè.” ³⁴ U ye o cè jaabi ko: “I jurumutò yèrè de bangerà, i b’a fè ka an kalan wa?” O fòlèn kò, u y’a gèn ka bò Alabatoso kònò.

Minw ye fiyentòw ye ni ta fan fè

³⁵ Yesu y’a mèn k’u ye o fiyentò kòrò gèn. Yesu y’a kumbèn k’a fò a ye ko: “I dara *Mògò Denké la wa?” ³⁶ A y’a jaabi

ko: “Jòni don, Matigi, walasa ne ka da a la?” ³⁷ Yesu y’a fò a ye ko: “I nyè bè min na, ni a bè kuma i fè, o don.” ³⁸ Cè ko: “Ne dara a la, Matigi.” A y’i biri a kòrò k’a bato. ³⁹ O tuma la Yesu ko: “Ne nana nin dinyè la kiri de kama, walasa fiyentòw ka yeli kè, ani minw bè yeli kè, olu nyèw ka fiyen.” ⁴⁰ *Farisiènw minw tun bè Yesu fè yen, olu ye o kuma mèn minkè, u y’a nyininka ko: “Ayiwa, an fana ye fiyentòw ye wa?” ⁴¹ Yesu y’u jaabi ko: “Ni aw tun ye fiyentòw ye, jurumu tun tèna ye aw la, nka aw ko aw bè yeli kè sisan, o de y’a to aw ka jurumuw tolen bè aw kun.”

Yesu ye ntalen da saga gèna ni sagaw ko la

10 “Tinyè tinyè la ne b’a fò aw ye ko: Min tè don sagabon da fè, nka a bè yèlèn fan wèrè fè ka don, nson don, binnkannikèla don. ² Nka min bè don sagabon da fè, o ye saga gèna de ye. ³ Da kòlòsibaa bè da yèlèn o saga gèna ye. *Sagaw b’a kan mèn. A bè a yèrè ka sagaw wele u tògòw la ka u labò kènema. ⁴ Ni a ye u labò tuma miñ na, a bè taama u nyè, sagaw bè tugu a nò fè, katuguni u b’a kan dòn. ⁵ U tè tugu dunan nò-fè, u bè bōli a nyè yèrè, k’a masòrò u tè dunanw kan dòn.”

⁶ Yesu ye nin ntalen da u ye, nka a kumana ko min na, u ma o faamu.

Yesu ye saga gèna nyuman ye

⁷ Yesu y’a fò ko kura ko: “Tinyè tinyè la ne b’a fò aw ye ko: Ne ye sagabon da ye. ⁸ Minw bèe nana ne nyè, olu ye nsonw ni binnkannikèlaw de ye, nka *sagaw ma u lamèn. ⁹ Ne de ye da ye. Ni min donna ne fè, o na kisi. A na don ka bò ka dumunikè yòrò sòrò. ¹⁰ Nson tè na foyi kama fo sonyèli ni fagali ni tinyèni. Ne kòni nana walasa ne ka sagaw ka nyènamaya sòrò, o ka jiidì u la ka t’a fè.

¹¹ “Ne ye saga gèna nyuman de ye. Saga gèna nyuman b’a ni di a ka sagaw kòsòn. ¹² Nka sara nyinina, ni o tè saga gèna sèbè ye, ni sagaw tè a ta ye, o bè wara natò ye, a bè

sagaw to yen ka boli. Wara bè saga dów minè, u bè jènsèn. ¹³ O sara nyinina bè boli katuguni sara nyinina don, sagaw hami t'a la. ¹⁴⁻¹⁵ Ne ye saga gèna nyuman de ye. Ne Fa bè ne dòn, ani ne bè ne Fa dòn cogo min na, o cogo la ne bè ne ka sagaw dòn, ani ne ka sagaw bè ne dòn. Ne bè ne ni di ne ka sagaw kòson. ¹⁶ Saga wèrèw bè ne fè minw tè nin sagabon kòndò. Wajibi don ne ka na ni olu fana ye. U na ne kan mèn. U na kè kulu kelen ye, ani saga gèna kelen. ¹⁷ "Ne Fa bè ne kanu, katuguni ne bè ne ni di walasa k'a ta ko kura. ¹⁸ Mògò si tè ne ni minè ne la, nka ne yèrè b'a di. Se bè ne ye ka ne ni di, se bè ne ye ka a ta ko kura. O ci de fòra ne ye ne Fa fè."

¹⁹ Yahutuw kan tilara ko kura a ka kuma fòlenw kòson. ²⁰ U caman ko: "Jinè b'a la, fa b'a la. Mun na aw b'a lamèn?" ²¹ Dò wèrèw ko: "Jinètò tè kuma tan dè. Jinè bè se ka fiyen-tòw nyè yèlèn wa?"

Yahutuw banna Yesu la

²² Yahutuw ka seli dò kèra Jerusalèm fonènè tuma la, o tògò ko Dèdikasè. ²³ Yesu tun bè yaalayaala Sulemani ka gwa kòrò Alabatosoba du kòndò. ²⁴ Yahutuw y'a lamini k'a fò a ye ko: "I bè an hakili dulonnen to fo tuma jumèn? Ni i ye *Krisita ye, o fò an ye ka jèya." ²⁵ Yesu ye u jaabi ko: "Ne y'a fò aw ye ka ban, nka aw ma da a la. Ne bè kèwale minw kè ne Fa tògò la, olu de bè ne seereya kè. ²⁶ Nka aw ma dannaya kè, katuguni aw tè ne ka saga dów ye. ²⁷ Ne ka sagaw bè ne kan mèn, ne bè u dòn, u bè tugu ne nò fè. ²⁸ Ne bè nyè-namaya banbali di u ma, u tènà halaki abada. Mògò si tènà u bòsi ka bò ne bolo. ²⁹ Ne Fa min ye u di ne ma, o ka bon ni fèn bèe ye, mògò si tè se ka u bòsi ka bò ne Fa bolo. ³⁰ Ne ni ne Fa ye kelen de ye."

³¹ O tuma la Yahutuw ye kabakuruw ta ko kura ko u bè olu kè k'a bon ka a faga. ³² Yesu y'a fò u ye ko: "Ne ye kèwale nyuman caman kè aw nyè na ka bò ne Fa la. O kèwalew la jumèn kelen de b'a to aw bè kabakuruw kè ka ne bon ka ne

faga?" ³³ Yahutuw y'a jaabi ko: "Kèwale nyuman kèli m'a to an bè kabakuruw kè ka i bon ka i faga, fo Ala tògò tinyèni, ani e hadamaden gansan bè i yèrè kè Ala ye!" ³⁴ Yesu ye u jaabi ko: "A sèbènnen tè aw ka *sariya la wa ko, 'Ala ko: Aw ye alaw ye?'" ³⁵ An y'a dòn ko min fòra Kitabu la, o tè se ka yèlèma. Ala ka kuma sera minw ma, a ye olu wele alaw. ³⁶ O tuma la Ala ye min bila a yèrè ye ka a ci ka na dinyè la, ni o ye ne ye, aw dun b'a fò ne ma cogo di ko ne bè Ala tògò tinyè, k'a masòrò ne y'a fò ko ne ye Ala Denké ye? ³⁷ Ni ne tè ne Fa ka kèwalew kè, aw kana da ne la. ³⁸ Nkà ni ne bè olu kè, hali ni aw ma da ne la, aw ka da o kèwalew la, walasa aw k'a dòn ka jèya ko ne Fa bè ne la, ani ne bè ne Fa la."

³⁹ U y'a nyini ko kura ko u b'a minè, nka u ma cogo sòrò a la, a taara.

⁴⁰ Yesu taara Jurdèn ba kòfè ko kura, Yuhana tun bè batisèli kè yòrò min na fòlòfòlò, a y'i sigi yen. ⁴¹ Mògò caman taara a sègèrè. U ko: "Yuhana ma taamashiyèn si kè, nka a ye ko minw fò nin cè ta fan fè, o bèe ye tinyè ye." ⁴² Mògò caman dara Yesu la yen.

Lazarè saya ko

11 Cè dò tun bè Bètani, o tògò ko Lazarè, o banana. Bè-tani tun ye Mariyama ni Martè ka dugu ye. ² (O Mariyama ye tulu suma duman yèlèma Yesu senw kan ka u jòsi nì a kunsigi ye.^b Lazarè min banana, o tun ye Mariyama balimakè ye.) ³ Balimamusow ye ci bila Yesu ma k'a fò a ye ko: "Matigi, i terikè banana." ⁴ Yesu ye o kibaru mèn tuma min na, a ko: "Lazarè ka bana tè a faga bana ye, a kèra Ala bonyali kama, walasa Ala Denké ka bonya o bana kòson."

⁵ Yesu tun bè Martè ni a balimamuso ani Lazarè kanu. ⁶ Kabini a y'a mèn ko Lazarè man kènè, a tun bè yòrò min na, a tora yen ka tile fila kè. ⁷ O kò, a y'a fò a ka *kalandenw ye ko: "An ka kòsègin Jude jamana la." ⁸ Kalandenw y'a

^a Zaburu 82.6

^b Yuhana 12.3

fò a ye ko: “Karamògò, a ma mèn, Yahutuw tun b’a fè ka i bon ni kabakuruw ye ka i faga, i bè segin ka taa yen tun wa?”
 9 Yesu ye u jaabi ko: “Lèrè tan ni fila tè tile kònò wa? Mògò min bè taama tile fè, o sen tè talon, k’a masòrò a bè nin dinyè kènè ye. 10 Nka min bè taama su fè, o sen bè talon, k’a masòrò yeelen t’a kònò.” 11 O kumaw fòlen kò, a y’a fò u ye ko: “An terikè Lazarè sunògòra, nka ne bè taa a lakunun.” 12 Kalandenw y’a fò a ye ko: “Matigi, ni a sunògòra, a na kènèya.” 13 Yesu tun kumaná a saya ko la, nka kalandenw hakili la, a kumana sunògò yèrè ko la. 14 O tuma la Yesu y’a fò u ye ka jèya ko: “Lazarè sara. 15 Ne tun tè yen, o diyara ne ye aw kòsòn, walasa aw ka dannaya kè, nka a ye na, an ka taa a yòrò.” 16 O tuma la Tòma min bè wele Filani, o y’a fò kalanden tòw ye ko: “A ye na, an fana ka taa walasa an ni a ka sa nyògòn fè.”

Yesu ye su kununli ni nyènamaya ye

17 Yesu sera yen tuma min na, a y’a sòrò Lazarè ye tile naani kè kaburu kònò ka ban. 18 Bètani ni Jerusalèm cè tun man jan, dòoni tun b’a jè kilomètèrè saba la, 19 o de kòsòn Yahutuw caman tun taara Martè ni Mariyama ka so ka u balimakè sanga fo.

20 Martè y’a mèn tuma min na ko Yesu natò don, a bòra ka taa a kumbèn, nka Mariyama sigilen tora so kònò. 21 Martè y’a fò Yesu ye ko: “Matigi, n’i tun bè yan, ne balimakè tun tè sa. 22 Nka ne y’a dòn ko hali sisan, i mana min nyini Ala fè, a na o di i ma.” 23 Yesu y’a fò a ye ko: “I balimakè na kunun.” 24 Martè y’a fò a ye ko: “Owò, ne y’a dòn ko a na kunun su kununli don na, *laban don.”

25 Yesu y’a fò a ye ko: “Ne de ye su kununli ni nyènamaya ye. Min dara ne la, hali ni o sara, a na nyènamaya. 26 Min nyènama don ni o dara ne la, o tèna sa abada. I dara o la wa?”

27 A y’a jaabi ko: “Owò, Matigi, ne dara a la ko i ye *Krisita ye, Ala Denké, min bè na dinyè la.”

Yesu kasira

28 O kuma fòlen kò, Martè y’i dogo ka taa a balimamuso Mariyama wele k’a fò a ye ko: “Karamògò bè yen, a b’i wele.”
 29 Mariyama ye o mèn minkè, a wulila jooa ka bò ka taa Yesu yòrò la. 30 Yesu tun ma don dugu kònò fòlò, nka Martè y’a kumbèn yòrò min na, a tun bè yen. 31 Yahutu minw tun bè Mariyama fè so kònò sanga fo la, olu y’a ye tuma min na ko a wulila jooa ka bò, u tugura a nò fè. A tun bè u kònò ko a bè taa kaburu yòrò la ka kasi yen.

32 Mariyama sera Yesu yòrò la k’a ye tuma min na, a y’i bin Yesu sen kòrò k’a fò a ye ko: “Matigi, n’i tun bè yan, ne balimakè tun tè sa.” 33 Yesu ye Mariyama kasitò ye, Yahutu minw nana a fè, a ye olu fana kasitò ye minkè, a dusu kasira kosèbè, a nyènasisira. 34 A ko: “A su donna min?” U y’a jaabi ko: “Matigi, na a filè.” 35 Yesu kasira. 36 Yahutuw ko: “A y’a filè dè, a tun b’a kanu koyi.” 37 Nka u dòw ko: “Ale min ye fiyentò nyè yèlèn, a tun tè se k’a to Lazarè fana kana sa wa?”

Lazarè su kununna

38 Yesu dusu kasilen tun, a sera kaburu ma. Kuluwo tun don, a da tugulen tun bè ni kabakuru ye. 39 Yesu ko: “A ye kabakuru bò yen.” Su balimamuso Martè y’a fò a ye ko: “Matigi, i b’a sòrò a suma bòra sa. Bi ye a tile naani de ye kaburu kònò.” 40 Yesu y’a fò a ye ko: “Ne m’a fò i ye ko, ni i bè dannaya kè, i na Ala ka sebaaya ye wa?” 41 U ye kabakuru bò yen. Yesu ye a nyè kòròta sanfè k’a fò ko: “Ne Fa, ne bè barika da i ye ko i ye nè lamèn. 42 Ne y’a dòn ko i bè ne lamèn tuma bée, nka ne ye o fò ne laminijama kòsòn, walasa u ka da a la ko e de ye ne ci.” 43 O kumaw fòlen kò, a pèrèna ni kanba ye ko: “Lazarè, bò kènèma.” 44 Su bòra, a senw ni a bolow melekelen tun don ni fini ye, kunnasiri tun bè a nyèda la. Yesu y’a fò u ye ko: “A y’a foni, k’a bila ka taa.”

Jè sirila Yesu kama

(Matiyu 26.1-5; Marka 14.1-2; Luka 22.1-2)

⁴⁵ Yahutu minw taara Mariyama ka so ka Yesu ka ko kèlenw ye, u caman dara a la. ⁴⁶ Nka u dów taara *Farisiènw sègèrè ka Yesu ka ko kèlenw lakali olu ye. ⁴⁷ O tuma la Farisiènw ni sarakalasebaaw kuntigiw ye u ka *kiritigè jama bèe lajè k'a fò olu ye ko: "An na mun kè? k'a masòrò nin cè bè kabako caman kè. ⁴⁸ Ni an y'a to ten, mògòw bèe na da a la, Romè fangatigiw bè na ka an ka Alabatosoba tinyè, ka an siya halaki." ⁴⁹ U la kelen min tògò ko Kaifè, o tun ye sarakalasebaaw kuntigi ye o san na, o y'a fò u ye ko: "Aw tè foyi dòn. ⁵⁰ Aw m'a dòn ko a ka fisa aw ma cè kelen ka sa mògòw bèe nò na, walasa siya bèe kana halaki wa?" ⁵¹ (A ma o kuma fò a yèrè barika la, nka sarakalasebaaw kuntigi tun don o san na, o de y'a to a ye kiraya kuma fò ko Yesu bèna sa Yahutu siya kòsòn. ⁵² O siya dama tè, nka walasa Ala den minw jènsèna, a ka olu bèe lajè ka kè kelen ye.) ⁵³ Kabini o don, Yahutuw ka kuntigiw bèna a la ko u bè Yesu faga. ⁵⁴ O de y'a to Yesu ma to ka yaala Yahutu jama cèma tun. A taara kungokolo dafè dugu dò la, o tògò ko Efram, a ni a ka *kalandenw y'u sigi yen.

⁵⁵ Yahutuw ka *Tèmèkan seli surunyalen, jamana mògò caman taara Jerusalèm sani Tèmèkan ka se, walasa u ka u saniya ka kènyè ni u ka laada ye. ⁵⁶ U tun bè Yesu nyini. Ka u lajèlen to Alabatosoba kònò, u tun bè nyògòn nyininka ko: "Mun bè aw kònò? A bè na seli la wa, wala a tè na?" ⁵⁷ Sarakalasebaaw kuntigiw ani Farisiènw ye ci fò mògòw ye ko mògò min bè Yesu yòrò dòn, o k'a fò u ye, walasa u ka a minè.

Mariyama ye Yesu senw mu tulu suma duman la

(Matiyu 26.6-13; Marka 14.3-9)

12 Tile wòrò sani *Tèmèkan seli ka se, Yesu taara Bètani. Yesu ye Lazarè min lakunun ka bò suw cèma, o sigilen tun bè yen. ² U ye sulafana labèn Yesu ye yen.

Martè tun bè dumuni tilatila u cè. Lazarè fana tun ye u dumunikènyògònw la kelen ye. ³ Mariyama ye tulu suma duman litiri tilancè ta, *nar tulu sèbè tun don, o sòngò tun ka gèlèn kosèbè, a ye o yèlèma Yesu senw kan ka a senw jòsi ni a kunsigi ye. So kònòla bèe fara o tulu suma duman suma la. ⁴ Yesu ka *kalandenw la kelen, Juda Isikariòti, min bèna Yesu don bolo la, o y'a fò ko: ⁵ "Mun y'a to nin tulu suma duman ma feere *wari dènyè kème saba la ka o wari di faantanw ma?" ⁶ Juda tun tè o fò faantanw hami kòsòn, nka a ye o fò katuguni nson tun don. Wari bilalan tun b'a bolo, min tun bè bila o kònò, a tun bè o ta. ⁷ Nka Yesu ko: "A to yen. A ka o mara ne kasanke don nyè. ⁸ Faantanw bè aw fè yan tuma bèe, nka ne kòni tèna kè aw fè yan tuma bèe."

Jè sirila Lazarè kama

⁹ Yahutuw y'a mèn ko Yesu bè Bètani tuma min na, u jamaba taara yen, Yesu yeli dòròn tè, nka walasa u ka Lazarè fana ye, Yesu ye min lakunun ka bò suw cèma. ¹⁰ O de kòsòn sarakalasebaaw kuntigiw y'a latigè ko u bè Lazarè fana faga, ¹¹ katuguni ale de kòsòn Yahutuw caman taara ka da Yesu la.

Yesu donna Jerusalèm

(Matiyu 21.1-11; Marka 11.1-11; Luka 19.28-40)

¹² O dugusajè, jamaba min tun nana *Tèmèkan seli la, olu y'a mèn ko Yesu natò don Jerusalèm. ¹³ U ye ntamaro bolow ta ka taa a kumbèn, u tun bè pèrèn ko: "Tanuli ka kè Ala ye! Min natò don Matigi tògò la, Israèl ka masakè, o ye dubaden ye."^a ¹⁴ Yesu ye faliden dò sòrò ka yèlèn o kan, i ko a sèbèna Kitabu la cogo min na ko:

¹⁵ " *Sìon denmuso,^b i kana siran!I ka masakè natò filè,
a sigilen bè faliden kan."^c^a Zaburu 118.25-26^b Ka kènyè ni u ka donkili da cogo ye, u tun bè dugu wele denmuso.^c Zakari 9.9

¹⁶ A ka *kalandenw ma o kow faamu u kè tuma la, nka Yesu donna a nòorò la tuma min na, u hakili jiginna a la ko o kow tun sèbèna Kitabu la a ta fan fè, ko mògòw ye o kow kè a ye k'a bonya o cogo la.

¹⁷ Jama min tun bè Yesu fè, a ye Lazarè wele ka bò kaburu kòndò k'a lakunun ka bò suw cèma tuma min na, olu tun bè o kow seereya bò. ¹⁸ O de y'a to jamaba bòra ka taa Yesu kunbèn, katuguni u y'a mèn ko Yesu ye o kabako kè. ¹⁹ *Fari-siènw y'a fò nyògòn ye ko: "Aw tè se foyi la. A filè, dinyè bée taalen filè a nò fè!"

Grèk dòw ye Yesu nyini

²⁰ Mògò minw taara Jerusalem walasa u ka batoli kè seli tuma la, Grèk dòw tun bè olu cèma. ²¹ Filipè min bòra Galilè Bètisayida, u gèrèla o la k'a fò a ye ko: "Cèmògò, an b'a fè ka Yesu ye." ²² Filipè taara o fò Andèrè ye, o kò, u fila bée taara o fò Yesu ye. ²³ Yesu ye u jaabi ko: "Nòorò bè da *Mògò Denké kan waati min na, o sera. ²⁴ Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Ni nyòkisé ma dan dugukolo la ka sa, a bè to a kelen na, nka ni a sara, a bè nyòkisé caman kè. ²⁵ Mògò min bè a ni kanu, o na bònè a la, nka min bè a ni koniya k'a to nin dinyè la, o na a mara nyènamaya banbali kama. ²⁶ Mògò min b'a fè ka baara kè ne ye, o ka tugu ne nò fè. O cogo la ne bè yòrò min na, ne ka baaraden fana na kè yen. Min bè baara kè ne ye, ne Fa na o tigi bonya.

Yesu kumana a saya ko la

²⁷ "Ne dusu tòoròlen don sisan. Ne na mun fò? Ne n'a fò ko, ne Fa, ne kisi nin waati tòorò ma wa? Nka ne nana nin waati la o yèrè de kòsòn. ²⁸ Ne Fa, i tògò bonya." O tuma la kumakan dò bòra sankolo la k'a fò ko: "Ne y'a bonya, ne n'a bonya ko kura."

²⁹ Jama min tun bè yen, ni u ye o kan mèn, olu ko: "San kulula." Dò wèrèw ko: "Mèlèkè dò kumana a fè." ³⁰ Nka Yesu y'a fò u ye ko: "O kumakan ma bò ne kòsòn, a bòra aw

kòsòn. ³¹ Kiri bè tigè nin dinyè kan sisan. Nin dinyè kuntigi na gèn ka bò kènèma sisan. ³² Ne kòni, ni ne kòròtara ka bò duguma tuma min na, ne na mògòw bée sama ka na ne ma." ³³ A ye o kumaw fò, walasa a yèrè bèna sa cogo min na, a ka o jira. ³⁴ Jama y'a jaabi ko: "An y'a kalan an ka *sariya sèbèn-nenw la ko *Krisita nyènama bè to fo abada." Ayiwa, i b'a fò cogo di ko wajibi don *Mògò Denké ka kòròta? O Mògò Denké ye jòni ye?" ³⁵ Yesu y'a fò u ye ko: "Kènèyeelen bè aw cèma fòlò, nka a tèna mèn. Kènèyeelen bè aw, fè tuma min na, aw ka taama o tuma la, walasa dibi kana don aw la, katuguni min bè taama dibi la, o tè a taa yòrò dòn. ³⁶ Kènèyeelen bè aw fè tuma min na, aw ka da o la, walasa aw ka kè kènèyeelendenw ye."

Yahutuww ma da Yesu la

O kumaw fòlen kò, Yesu taara ka i dogo u la. ³⁷ Hali k'a sòrò a ye taamashiyèn caman kè u nyè na, u ina dannaya kè a la, ³⁸ o kèra walasa *kira Esayi ka kuma ka dafa'ko:

"Matigi, jòni dara an ka kibaru fòlen na?

Matigi ye a'ka sebaaya jira jòni la?"^b

³⁹ O de kòsòn u tun tè se ka dannaya kè katuguni Esayi y'a fò fana ko:

⁴⁰ "Ala ye u nyèw fiyen,
a ye u hakili goya,
walasa u nyèw kana na yeli kè,
u hakili kana na faamuli kè,
u kana na u yèlèma a fan fè,
ani ale kana na u kènèya."^c

⁴¹ Esayi ye o fò, katuguni a ye Yesu nòorò ye ka kuma a ko la.

⁴² O bèe n'a ta, Yahutuww ka kuntigiw caman dara Yesu la, nka u tun tè jò a la *Fari-siènw nyèsiran kòsòn, walasa u kana

^a Esayi 9.6; Danièl 7.14

^b Esayi 53.1

^c Esayi 6.9-10

gèn ka bò *Alabatoso jè la. ⁴³ U tun bè mògòw ka bonyali fè ka tèmèn Ala ta kan.

Yesu ka kuma bè kiri tigè mògòw kan

⁴⁴ Yesu pèrèna k'a fò ko: "Mògò min dara ne la, o ma danaya kè ne dama la, nka o dara ne cibaa fana la. ⁴⁵ Min nyè dara ne kan, o nyè dara ne cibaa fana kan. ⁴⁶ Ne kòni nana dinyè la i ko kènèyeelen, walasa mògò o mògò dara ne la, o kana to dibi la. ⁴⁷ Ni mògò dò ye ne ka kumaw mèn, ni a tè u mara, ne tènà kiri tigè o kan, katuguni ne ma na ka kiri tigè dinyè kan, ne nana walasa dinyè ka kisi. ⁴⁸ Min b'i ban ne la, ni a tè sòn ne ka kumaw ma, o ka kiritigèla bè yen. Ne ye kuma min fò, o de na kiri tigè o tigi kan *laban don na. ⁴⁹ Katuguni ne ma kuma ne yèrè barika la, nka ne ka kan ka min fò, ne Fa min ye ne ci, ne ye o sòrò ale fè. ⁵⁰ Ne y'a dòn ko ci min bòra ne Fa fè, o ye nyènamaya banbali de ye. O de y'a to ne bè min fò, ne bè o fò ka kènyè ni ne Fa ka ci fòlen ye ne ye."

Yesu ye a ka kalandenw senw ko

13 *Tèmèkan seli surunyalen, Yesu y'a dòn ko a ka waati sera ka bò nin dinyè la ka taa a Fa fè. Ayiwa, a yèrè ka mògò minw bè dinyè la, a tun ye minw kanu, a ye olu kanu fo a laban.

² Yesu ni a ka *kalandenw tun bè sulafana dumuni la. Sitanè tun ye miirili don Simòn Isikariòti denké Juda dusukun na ko a ka Yesu don bolo la. ³ Yesu y'a dòn ko Ala ye se di a ma fèn bèe kan, ko a nana ka bò Ala la, ko a bè kòsegin ka taa Ala fè. ⁴ A wulila ka bò tabali kòrò k'a ka dulòkiw bò, ka fini dò ta k'a cè siri. ⁵ O kò, a ye ji yèlèma minèn dò kònò k'a ka kalandenw senw koli daminè, ka u jòsi ni a cèsiri fini ye. ⁶ A sera Simòn Pièrè ma tuma min na, o y'a fò a ye ko: "Matigi, e de bè ne senw ko wa?" ⁷ Yesu y'a jaabi ko: "Ne bè min kè, i tè o dòn sisan, nka i na o faamu kòfè." ⁸ Pièrè y'a fò a ye ko: "Ayi, i tènà ne senw ko abada!" Yesu y'a jaabi ko:

"Ni ne tè u ko, i tènà ni yòrò si sòrò ne fè tun." ⁹ Simòn Pièrè y'a fò a ye ko: "Matigi, ne senw dama tè, nka ne bolow ni ne kunkolo fana!" ¹⁰ Yesu y'a fò a ye ko: "Mògò min kora ka ban, o mago tè koli wèrè la fo ka a senw ko, k'a masòrò a saniyalen don. Aw kòni saniyalen bè, nka aw bèe tè." ¹¹ (Min tun bèna Yesu don bolo la, a ye o dòn, o de y'a to a ko: "Aw bèe saniyalen tè.")

¹² Yesu ye u senw ko ka ban tuma min na, a ye a ka dulòkiw don k'i sigi tabali kòrò k'a fò u ye ko: "Ne ye min kè aw la, aw ye o faamu wa? ¹³ Aw bè ne wele Karamògò ani, Matigi, aw ye tinyè fò, katuguni ne y'o ye. ¹⁴ Ne min ye Matigi ni Karamògò ye, ni ne ye aw senw ko, aw fana ka kan ka nyògòn senw ko. ¹⁵ Ne ye cogo jira aw la walasa ne ye min kè aw la, aw fana ka o nyògòn kè. ¹⁶ Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Baaraden si man bon ni a kuntigi ye, ciden si man bon ni a cibaa ye. ¹⁷ Sisan aw bè o kow dòn. Ni aw ye o kow kè, aw na kè dubadenw ye.

¹⁸ "Ne tè kuma aw bèe ta fan fè. Ne ye minw nyènatòmò, ne bè olu dòn. Nka wajibi don Kitabu kuma fòlen ka dafa ko: 'Mògò min tun bè dumuni kè ne fè, o ye n'tan n'a sen ye.'" ¹⁹ Kabini sisan ne bè o fò aw ye sani a ka se, walasa ni a sera tuma min na, aw ka da a la ko 'ne ye ale de ye'. ²⁰ Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Mògò min bè ne ka ciden minè konyuman, o bè ne minè konyuman. Min bè ne minè konyuman, o bè ne cibaa minè konyuman."

Yesu y'a suda kalandenw la kò Juda na ale don bolo la
(Matiyu 26.20-25; Marka 14.17-21; Luka 22.21-23)

²¹ O kumaw fòlen kò, Yesu dusu tòoròla kosèbè, a ye seereya kè ko: "Tinyè tinyè la ne b'a fò aw ye ko: Aw la mògò kelen na ne don bolo la." ²² *Kalandenw ye nyògòn mafilé. A tun bè kuma kalanden min ko la, u kònònafililen tun bè o la, katuguni u tun tè o tigi dòn. ²³ Kalandenw la kelen, Yesu tun bè min kanu, o sigilen tun bè Yesu kèrè fè. ²⁴ Simòn Pièrè y'a

^a Zaburu 41.10

^b Ekisòdè 3.14. Yuhana 8.24 fana filè.

kun kòmi o ye ko a ka Yesu nyininka yala ni a bè kuma min ko la. ²⁵ O kalanden y'i jèngè Yesu fan fè k'a nyininka ko: "Matigi, jòni don?" ²⁶ Yesu y'a jaabi ko: "Ne bè lògòma su k'a di min ma, o don." Yesu ye lògòma ta k'a su k'a di Simòn Isikariòti denké Juda ma. ²⁷ Kabini Juda ye lògòma minè, Sitanè donna a la. Yesu y'a fò Juda ye ko: "I b'a fè ka min kè, o kè jooa!"

²⁸ (Yesu ye o fò sababu min na, mògò minw tun bè dumuni la, u si ma o don. ²⁹ Wari bilalan tun bè Juda bolo, o de y'a to a tun bè u caman kònò ko Yesu y'a fò ko, a ka u magofènw san seli kama, wala a ka fèn dò di faantanw ma.) ³⁰ Juda kòni ye lògòma minè, o yòrò nin bè a bòra. O y'a sòrò su kora.

Ci fòlen kura

³¹ Juda bòlen kò, Yesu y'a fò ko: "Sisan, nòrò dara *Mògò Denké kan, nòrò dara Ala fana kan a ko la. ³² Ayiwa, ni nòrò dara Ala kan a ko la, Ala na nòrò da a Denké kan a yèrè ko la, a na o kè sòni. ³³ Ne ka denmisènw, ne bè dònòni kè aw fè yan fòlò. Aw na ne nyini, nka ne ye min fò Yahutuww ye, ne bè o fò aw ye sisan ko, ne bè taa yòrò min na, aw tè se ka taa yen." ³⁴ Ne bè ci kura fò aw ye ko, aw ka nyògòn kanu. A ye nyògòn kanu i ko ne ye aw kanu cogo min na. ³⁵ Ni aw bè nyògòn kanu, mògòw bèe n'a dòn o de fè ko aw ye ne ka *kalandenw ye."

Yesu y'a jira ko Pièrè na i da lacè a la

(Matiyu 26.31-35; Marka 14.27-31; Luka 22.31-34)

³⁶ Simòn Pièrè y'a nyininka ko: "Matigi, i bè taa min?" Yesu y'a jaabi ko: "Ne bè taa yòrò min na, i tè se ka tugu ne nò fè ka taa yen sisan, nka nin kò, i na tugu ne nò fè." ³⁷ Pièrè y'a fò a ye ko: "Matigi, mun y'a to ne tè se ka tugu i nò fè sisan? Ne labènnen don ka ne ni di i kòsòn!" ³⁸ Yesu y'a jaabi ko: "Sèbè la, i labènnen bè ka i ni di ne kòsòn wa?"

^a Yuhana 7.34

Tinyè tinyè la ne b'a fò i ye ko: Sani donon ka kasi, i na i da lacè ne la sinyè saba ko i ma ne dòn."

Yesu ye sira ye min bè mògò lase Fa Ala ma

14 Yesu ko: "Aw hakili kana nyaami. A ye da Ala la, a ye da ne fana la. ² Sigi yòrò caman bè ne Fa ka du kònò. Ne bè taa yòrò dila aw ye yen. Ni o tun tè tinyè ye, ne tun tènà o fò aw ye. ³ Ni ne taara yòrò dila aw ye, ne bè na ko kura ka aw ta, walasa ne bè yòrò min na, aw fana ka kè yen. ⁴ Ne bè taa yòrò min na, aw bè o sira dòn." ⁵ Tòma y'a fò a ye ko: "Matigi, an ma i taa yòrò dòn. An dun b'a sira dòn cogo di?" ⁶ Yesu y'a jaabi ko: "Ne de ye, sira ye, ani tinyè, ani nyènamaya. Mògò si tè na ne Fa ma, ni a ma tèmèn ne fè. ⁷ Ni aw tun ye ne dòn, aw tun na ne Fa fana dòn. Kabini sisan, aw b'a dòn, aw y'a ye."

⁸ Filipè y'a fò a ye ko: "Matigi, i Fa jira an na, o na an bò." ⁹ Yesu y'a jaabi ko: "Filipè, bi ma ne ni aw bila nyògòn fè, hali bi i ma ne dòn wa? Min nyè dará ne kan, o nyè dara ne Fa kan. I dun b'a fò cogo di ko ne ka ne Fa jira aw la? ¹⁰ I ma da a la ko ne bè ne Fa la, ko ne Fa bè ne la wa? Ne bè kuma minw fò aw ye, ne tè olu fò ne yèrè ma, nka ne Fa min bè ne la, o de bè a ka kèwalew kè. ¹¹ A ye da ne la, ko ne bè ne Fa la, ko ne Fa bè ne la, wala a ye dannaya kè o kèwalew yèrè de kòsòn. ¹² Tinyè tinyè la, ne b'a fò aw ye ko: Min bè da ne la, ne bè kèwale minw kè, o fana na olu nyògònw kè, ka kèwale dòw kè minw ka bon ni olu ye, katu-guni ne bè taa ne Fa ma. ¹³ O cogo la, aw mana fèn o fèn deli ne tògò la, ne na o kè, walasa nòrò ka da ne Fa kan a Denké ko la. ¹⁴ Ni aw bè fèn dò deli ne tògò la, ne na o di aw ma."

Ni Sènu nali layidu tara

¹⁵ "Ni aw bè ne kanu, aw na ne ka ci fòlenw mara. ¹⁶ Ne na ne Fa deli, a na Dèmèbaa wèrè di aw ma, walasa o ka to aw fè tuma bèe. ¹⁷ O ye tinyè Ni ye, dinyè tè se ka o sòrò, katu-

guni u t'a ye, u t'a dòn. Aw kòni b'a dòn, katuguni a sigilen bè aw fè, ani a na kè aw kònò.

¹⁸ "Ne tènà aw to falatòw ye, ne bè na aw yòrò. ¹⁹ Sòni dinyè tè ne ye tun, nka aw kòni na ne ye. Ne nyènama don, o de kòsòn aw fana na nyènamaya. ²⁰ Ni o don sera tuma min na, aw n'a dòn ko ne bè ne Fa la, ko aw bè ne la, ko ne bè aw la.

²¹ "Ne ka ci fòlenw bè min kònò, ni a bè u kè, o de bè ne kanu. Min bè ne kanu, ne Fa na o kanu, ne fana na o kanu, ka ne yèrè jira a la." ²² Jude, (min tè Juda Isikariòti ye), o y'a fò a ye ko: "Matigi, mun kòsòn i na i jira an na, k'a sòrò i tè i yèrè jira dinyè la?" ²³ Yesu y'a jaabi ko: "Min bè ne kanu, o na ne ka kuma mara. Ne Fa na o kanu, ne ni ne Fa bè na o ma ka sigi o fè. ²⁴ Min tè ne kanu, o tè ne ka kuma mara. Aw bè kuma min mèn ne da la, o ma bò ne la. Ne Fa min ye ne ci, a bòra o de la.

²⁵ "Ne ye nin kow fò aw ye ka ne to aw cèma. ²⁶ Nka ne Fa na Dèmèbaa min ci ne tógò la, Ni Sènu kòni, o na aw kalan fèn bèe la. Ne ye ko minw fò aw ye, o na aw hakili jigìn olu bèe la.

²⁷ "Ne bè dusu suma to aw fè. Ne bè ne yèrè ka dusu suma de di aw ma. Dinyè b'a di cogo min na, ne t'a di aw ma ten dè. Aw hakili kana nyaami, aw kana siran. ²⁸ Aw y'a mèn ko ne y'a fò aw ye ko, ne bè taa, nka ne bè kòsegin ka na aw yòrò. Ni aw tun bè ne kanu, aw tun na nyagali ko ne bè taa ne Fa ma, katuguni ne Fa ka bon ni ne ye. ²⁹ Ne ye o fò aw ye sisan, sani o kow ka se, walasa ni u sera tuma min na, aw ka dannaya kè. ³⁰ Ne tènà kuma caman fò aw ye tun, katuguni nin dinyè kuntigi bè na, se si t'a ye ne kan, ³¹ nka nin dinyè ka kan k'a dòn ko ne bè ne Fa kanu, ani ne Fa ye ci min fò ne ye, ne bè o de kè. A ye wuli, an ka taa ka bò yan."

Yesu ye rezèn sun sèbè de ye

15 "Ne ye rezèn sun sèbè de ye, ne Fa ye a sènekèla ye. ² Bolo o bolo bè ne la, ni o tè den, a bè o tigè. Bolo o bolo bè den, a bè o kèrèla bolow tigè walasa a ka den ka tèmèn

fòlò ta kan. ³ Ne ye kuma min fò aw ye, aw saniyalen bè ka ban o de barika la. ⁴ A ye to ne la, ne ka to aw la. Jiribolo tè se ka den a yèrè ma ni a ma to a sun na, o cogo la aw tè se ka den, ni aw ma to ne la.

⁵ "Ne ye rezèn sun de ye, aw ye a bolow ye. Min tolen bè ne la, ni ne tolen bè o la, o bè den caman kè, katuguni aw tè se ka foyi kè ne kò. ⁶ Min tè to ne la, o bè fili kènèma, i ko jiribolo, a bè ja. O bolo jalenw bè cè ka u fili tasuma la, u bè jeni. ⁷ Ni aw bè to ne la, ni ne ka kumaw bè to aw kònò, aw bè fèn o fèn fè, a ye o deli, aw na o sòrò. ⁸ Ni aw bè den caman kè, nòorò bè da ne Fa kan o de la. O cogo la aw n'a jira ko aw kèra ne ka *kalandenw ye. ⁹ Ne Fa ye ne kanu cogo min na, ne ye aw kanu ten dè. A ye to ne ka kanuya la. ¹⁰ Ni aw bè ne ka ci fòlenw kè, aw na to ne ka kanuya la, i ko ne ye ne Fa ka ci fòlenw kè cogo min na, ka to a ka kanuya la.

¹¹ "Ne ye o kow fò aw ye walasa ne ka nyagali ka kè aw kònò, ani aw ka nyagali ka dafa. ¹² Ne ka ci fòlen filè nin ye ko: Aw ka nyògòn kanu i ko ne ye aw kanu cogo min na. ¹³ Kanuya si tè yen min ka bon ka tèmèn nin kan ko, mògò ka a ni di a teriw kòsòn. ¹⁴ Aw ye ne teriw ye, ni aw bè ne ka ci fòlenw kè. ¹⁵ Ne tè aw wele jònw tun, katuguni jòn tè a makè ka kèta dòn. Ne bè aw wele ne teriw, katuguni ne ye fèn o fèn mèn ne Fa fè, ne ye o bèe jira aw la. ¹⁶ Aw ma ne nyènatòmò, nka ne de ye aw nyènatòmò, k'a fò ko aw ka taa ka den, ani aw den ka to. O cogo la ni aw ye fèn o fèn deli ne Fa fè ne tógò la, a na o di aw ma. ¹⁷ Ne bè ci min fò aw ye, o filè nin ye ko, aw ka nyògòn kanu.

Dinyè bè Yesu ni a ka mògòw koniya

¹⁸ "Ni dinyè ye aw koniya, aw k'a dòn ko a ye ne koniya aw nyè dè. ¹⁹ Ni aw tun ye dinyè taw ye, dinyè tun na aw kanu, i n'a fò a yèrè taw. Nka ne ye aw nyènatòmò ka bò dinyè la, aw tè dinyè taw ye, o de y'a to dinyè bè aw koniya. ²⁰ Ne ye kuma min fò aw ye, aw ka aw hakili jigìn o la ko: Jòn man bon

ni a makè ye.^a Ni u ye ne tòorò, u na aw fana tòorò. Ni u ye ne ka kuma mara, u na aw fana ta mara. ²¹ Nka u na o kow bée kè aw la ne tògò kòsòn, katuguni u tè ne cibaa dòn. ²² Ni ne tun ma na ka kuma u fè, jurumu tun tènà sòrò u la. Nka sisan, jo si tè u fè u ka jurumu ko la. ²³ Mògò min bè ne koniya, o bè ne Fa fana koniya. ²⁴ Mògò wèrè si ma kèwale minw kè, ni ne tun ma olu kè u cèma, jurumu tun tènà sòrò u la. Nka sisan, u ye ne ka kèwalew ye, u ye ne koniya ka ne Fa fana koniya. ²⁵ Nka o kèra walasa kuma min sèbènnen bè u ka *sariya la, o ka dafa, ko: ‘U ye ne koniya, sababu t’a la.’^b ²⁶ “Dèmèbaa bè na, o ye tinyè Ni ye, min bè bò ne Fa la. Ne na o ci aw ma ka bò ne Fa fè. O Dèmèbaa mana na, a na ne seereya kè. ²⁷ Aw fana na ne seereya kè, katuguni aw kèra ne fè kabini fòlò la.

16 “Ne ye o kow suda aw la walasa u mana se, u kana kè aw kunnatinyèni sababu ye. ² U na aw gèn ka bò *Alabatoso jè la. Waati bè na, mògò minw bè aw faga, a na kè olu kòndò ko u bè baara kè Ala ye. ³ U na o kè katuguni u ma ne Fa dòn, u ma ne dòn. ⁴ Nka ne ye o fò aw ye walasa ni o waati sera, aw hakili ka jigin a la ko ne tun ye o suda aw la.

Ni Sènu ka kèwalew

“Ne ma nin kow fò aw ye kabini fòlò la, katuguni ne tun bè aw fè yan. ⁵ Sisan ne bè taa ne cibaa ma, aw si ma ne nyininka ko ne bè taa min? ⁶ Nka aw nyènasisisira kosèbè, katuguni ne ye o fò aw ye. ⁷ O bèè n’a ta, ne bè tinyè fò aw ye ko, a ka fisa aw ma ne ka taa, katuguni ni ne ma taa, Dèmèbaa tènà na aw ma. Nka ni ne taara, ne na o ci aw ma. ⁸ Ni o nana tuma min na, a na dinyè mògòw ka jurumu jira u la, ani tilènnènya ko, ni Ala ka kiri ko. ⁹ A na u ka jurumu jira u la, katuguni u ma da ne la. ¹⁰ A na tilènnènya ko jira u la, katuguni ne bè taa ne Fa ma, ani aw tè ne ye tun. ¹¹ A na Ala ka kiri ko jira u la, katuguni kiri tigèra nin dinyè kuntigi kan ka ban.

^a Yuhana 13.16

^b Zaburu 35.19

¹² “Fèn caman bè ne fè k’a fò aw ye, nka aw tè se olu kòrò sisan. ¹³ Ni tinyè Ni nana tuma min na, o na aw nyè minè tinyè sira bèè la. A tènà kuma a yèrè barika la, nka a na min bèè mèn, a na o fò, ani a na ko nataw fò aw ye. ¹⁴ A na nòorò da ne kan, katuguni a na ne taw ta ka olu fò aw ye. ¹⁵ Ne Fa ta bèè ye ne ta ye, o de y’a to ne y’a fò ko Ni Sènu na ne taw ta ka olu fò aw ye.

Nyènasisi na yèlèma ka kè nyagali ye

¹⁶ “Sòni aw tènà ne ye, o kò sòni, aw na ne ye tun.” ¹⁷ A ka *kalanden dòw y’a fò nyògòn ye ko: “O kòrò ye mun ye? A b’a fò an ye ko, sòni an tènà a ye, o kò sòni, an na a ye tun, ani a ko katuguni a bè taa a Fa fè.” ¹⁸ U ko: “A bè sòni min ko fò, o kòrò ye mun ye? A bè kuma min fò, an tè o kòrò dòn.” ¹⁹ Yesu y’a dòn ko u tun b’a fè ka a nyininka, a ko: “Ne y’a fò aw ye ko, sòni aw tènà ne ye, o kò sòni, aw na ne ye tun. Aw bè nyògòn nyininka o la wa? ²⁰ Tinyè tinyè la ne b’a fò aw ye ko: Aw na kasi ka kulo, nka dinyè na nyagali. Aw na nyènasisi, nka aw ka nyènasisi na yèlèma ka kè nyagali ye. ²¹ Ni muso bè tin-ná tuma min na, a bè nyènasisi, katuguni o waati sera, nka ni den bangerà tuma min na, a hakili tè to o tòorò la tun, katuguni a bè nyagali ko mògò bangerà dinyè la. ²² O cogo la, aw fana nyènasisisilen bè sisan, nka ne na aw ye tun, ani aw dusu na nyagali. Mògò si tènà se ka aw ka nyagali bò aw kòndò.

²³ “Ni o don sera tuma min na, aw tènà ne nyininka foyi la tun. Tinyè tinyè la ne b’a fò aw ye ko: Aw mana min deli ne Fa fè ne tògò la, a na o di aw ma. ²⁴ Fo ka na se sisan ma, aw ma foyi deli ne tògò la. A ye delili kè, aw na sòròli kè, o cogo la aw ka nyagali na dafa.

Yesu ye se sòrò dinyè kan

²⁵ “Ne ye o kow fò aw ye ntalenw de la, nka waati bè na, ne tènà kuma aw fè ntalenw la tun, nka ne na ne Fa ko fò aw ye

ka jèya. ²⁶ Ni o don sera, aw na ne Fa deli ne tògò la. Ne t'a fò aw ye ko, ne na a deli aw ye, ²⁷ k'a masòrò ne Fa yèrè bè aw kanu. A bè aw kanu, katuguni aw ye ne kanu, ani aw dara a la ko ne nana ka bò Ala la. ²⁸ Ne bòra ne Fa la ka na dinyè la. Sisan ne bèna bò dinyè la ka taa ne Fa fè."

²⁹ A ka *kalandenw y'a fò a ye ko: "Sisan kòni, i tè ntalen si fò, nka i bè kuma ka jèya. ³⁰ An y'a dòn sisan ko i bè fèn bèè dòn, ani i mago t'a la mògò ka i nyininka. O de y'a to an dara a la ko i nana ka bò Ala la." ³¹ Yesu ye u jaabi ko: "Aw ye dannaya kè sisan wa? ³² A filè, waati bè na, o waati sera yèrè, ko aw bèè na jènsèn ka taa aw ka yòròw la, aw na ne to ne kelen na. Nka ne tè nc kelen na, katuguni ne Fa bè ne fè. ³³ Ne ye o kow fò aw ye walasa aw ka hère sòrò ne fè. Aw na tòrò sòrò dinyè la, nka a ye aw ja gèlèya, ne ye se sòrò dinyè kan!"

Yesu ye delili kè a ka kalandenw ye

17 O kumaw fòlen kò, Yesu y'a nyè kòròta sanfè k'a fò ko: "Ne Fa, waati sera. Nòorò da i Denké kan, walasa i Denké fana ka nòorò da i kan, ² k'a masòrò i ye fanga di a ma hadamadenw bèè kan, walasa i ye minw di a ma, a ka nyènamaya banbali di olu bèè ma. ³ Nyènamaya banbali ye nin de ye ko, u bè e dòn ko i ye Ala sèbè kelenpe ye, ka Yesu Krisita dòn, i ye o min ci. ⁴ Ne ye nòorò da i kan ka ne to dugukolo kan. I ye baara min di ne ma ko ne k'a kè, ne y'o ke k'a dafa. ⁵ Sisan, ne Fa, nòorò min tun bè ne kan i fè sani dinyè ka da, o nòorò da ne kan i yèrè da fè.

⁶ "I ye mògò minw di ne ma ka bò dinyè la, ne ye i tògò jira olu la, walasa u ka i dòn. E taw tun don, i ye u di ne ma, u ye i ka kuma mara. ⁷ Sisan u y'a dòn ko i ye fèn minw di ne ma, olu bèè bòra e de la, ⁸ katuguni i ye kuma minw fò ne ye, ne ye olu bèè fò u ye, u sònna olu ma. U y'a dòn ka jèya ko ne bòra e de la, u dara a la ko i ye ne ci.

⁹ "Ne bè i deli olu de ye. Ne tè i deli dinyè ye, nka i ye

minw di ne ma, ne bè i deli olu ye, katuguni olu ye i taw ye. ¹⁰ Ne ta bèè ye i ta ye, i ta bèè ye ne ta ye, nòorò dara ne kan u ko la. ¹¹ Ne tè to dinyè la tun, nka ninw kòni bè dinyè la, ne bè taa i fè. Ne Fa sènuma, i ye tògò min di ne ma, ne ye u mara o barika la, walasa u ka kè kelen ye, i ko e ni ne ye kelen ye cogo min na. ¹² Ka ne to u fè, i ye tògò min di ne ma, ne ye u mara o barika la. Ne ye u mara, u si ma halaki, fo halakiden, o kèra walasa Kitabu kuma ka dafa.^a ¹³ Nka sisan, ne bè taa i fè, ne bè nin kow fò ka ne to dinyè la fòlò, walasa ne ka nyagali dafalen ka sòrò u kòndò. ¹⁴ Ne ye i ka kuma fò u ye, dinyè ye u koniya, katuguni u tè dinyè taw ye, i ko ne tè dinyè ta ye cogo min na. ¹⁵ Ne tè i deli ko i ka u bò dinyè la, nka i ka u tanga Sitanè ma. ¹⁶ U tè dinyè taw ye i ko ne tè dinyè ta ye cogo min na. ¹⁷ U bila i yèrè ye tinyè sira la. I ka kuma ye tinyè ye. ¹⁸ Ne ye u ci dinyè la i ko i ye ne ci dinyè la cogo min na. ¹⁹ Ne bè ne yèrè bila i ye u kòsòn, walasa u fana ka bila i ye tinyè la.

²⁰ "Ne tè i deli ninw dama ye. Minw na da ne la u ka kuma kòsòn, ne bè i deli olu fana ye, ²¹ walasa u bèè ka kè kelen ye, ne Fa, i ko e bè ne la ani ne bè i la cogo min na, u fana ka kè an na, walasa dinyè ka da a la ko i ye ne ci. ²² I ye nòorò min di ne ma, ne ye o di u ma, walasa u ka kè kelen ye i ko e ni ne ye kelen ye cogo min na. ²³ Ne bè u la, i bè ne la, walasa u ka dafa kelenya la, walasa dinyè k'a dòn ko i ye ne ci, ani i ye u kanu i ko i ye ne kanu cogo min na.

²⁴ "Ne Fa, i ye minw di ne ma, ne bè yòrò min na, ne b'a fè olu fana ka kè ne fè yen, walasa i ye nòorò min di ne ma, u ka o ye, katuguni i ye ne kanu sani dinyè ka da. ²⁵ Ne Fa tilennen, dinyè ma i dòn, nka ne ye i dòn, ninw fana y'a dòn ko i ye ne ci. ²⁶ Ne ye i tògò jira u la, walasa u ka i dòn. Ne n'a jira u la tun, walasa i ye ne kanu kanuya min na, o ka kè u la, ani ne fana ka kè u la."

^a Zaburu 41.10

Yesu donna bolo la

(Matiyu 26.47-56; Marka 14.43-50; Luka 22.47-53)

18 Yesu tilalen kò o kumaw la, a ni a ka *kalandenw taara ka Sedròn kò tigè. Nakò dò tun bè yen, Yesu ni a ka kalandenw donna o kònò. ² Juda min tun bèna a don bolo la, o fana tun bè o nakò yòrò dòn, katuguni Yesu ni a ka kalandenw tun delila ka taa yen. ³ O de kòsòn Juda taara o nakò la, ani sòròdasikulu ni garadi minw cilen tun don sarakalasebaaw kuntigiw ni *Farisiènw fè. U labènnen tun bè ni kèlèkèminènw ni lanpaw ani kalamònyònw ye. ⁴ Ko min bèna kè Yesu la, a yère ye o bée dòn, a taara u kumbèn ka u nyininka ko: “Aw bè jòni nyini?” ⁵ U y’a jaabi ko: “Yesu Nazarètika.” Yesu y’a fò u ye ko: “Ne don.”

Juda min b’a don bolo la, o jòlen tun bè u fè. ⁶ Yesu y’a fò u ye tuma min na ko: “Ne don”, u seginna kòfè ka bin duguma. ⁷ Yesu ye u nyininka ko kura ko: “Aw bè jòni nyini?” U y’a jaabi ko: “Yesu Nazarètika.” ⁸ Yesu ye u jaabi ko: “Ne y’a fò aw ye ko ne don. Ni aw bè ne nyini, a y’a to ninw ka taa.” ⁹ O kèra walasa o kuma ka dafa, a tun ye min fò ko: “Ne Fa, i ye minw di ne ma, olu si ma tunun ne bolo.”^a ¹⁰ Npan dò tun bè Simòn Pièrè fè, o y’o fosi ka sarakalasebaaw kuntigi ka jònkè gosi k’a kininbolo la tulo caron. (O jònkè tògò ko Malkus.) ¹¹ Nka Yesu y’a fò Pièrè ye ko: “Npan segin a tan la. Ne Fa ye tòrò jifilen min di ne ma, ne man kan ka minni kè o la wa?”

U taara ni Yesu ye Anè nyè kòrò

¹² O tuma la sòròdasikulu ni u ka kuntigi ani Yahutuw ka garadiw ye Yesu minè k’a siri. ¹³ U taara n’a ye Anè fè fòlò. Kaifè min tun ye sarakalasebaaw kuntigi ye o san na, Anè tun ye o birankè ye. ¹⁴ Ayiwa Kaifè min tun ye Yahutuw laadi ko: “A ka fisa cè kelen ka sa mògòw bée nò na,”^b o Kaifè tun don.

^a Yuhana 17.12^b Yuhana 11.50*Pièrè y’i da lacè Yesu la*

(Matiyu 26.69-70; Marka 14.66-68; Luka 22.55-57)

¹⁵ Simòn Pièrè ni Yesu ka *kalanden dò wèrè tugulen tun bè Yesu nò fè. O kalanden tun ye sarakalasebaaw kuntigi dònbaa ye. Yesu donna sarakalasebaaw kuntigi ka du kònò tuma min na, ale fana donna. ¹⁶ Nka Pièrè jòlen tora kènèma donda kèrè fè. Kalanden min tun ye sarakalasebaaw kuntigi dònbaa ye, o bòra. Muso min tun bè da kòlòsi, a kumana o fè ka Pièrè ladon. ¹⁷ Baarakèmuso min tun bè da kòlòsi, o y’a fò Pièrè ye ko: “E fana tè nin cè ka kalanden dò ye wa?” A y’a jaabi ko: “Ayi, ne tè o ye.”

¹⁸ Nènè tun bè, o de kòsòn baaradenw ni garadiw tun ye tasma mènè ni finfin ye, u jòlen tun bè o kòrò ka u laja. Pièrè fana jòlen tun bè u kèrè fè k’i laja.

Sarakalasebaaw kuntigi ye Yesu nyininka

(Matiyu 26.59-66; Marka 14.55-64; Luka 22.66-71)

¹⁹ Sarakalasebaaw kuntigi ye Yesu nyininka a ka *kalandenw ni a ka kalan ko la. ²⁰ Yesu y’a jaabi ko: “Ne kumana dinyè bée nyè na kènè kan. Tuma bée ne ye mògòw kalan *Alabatosow ani Alabatosoba kònò, Yahutuw bée bè lajè yòrò minw na. Ne ma foyi fò dogo la. ²¹ Mun y’a to i bè ne nyininka? Minw ye ne lamèn, olu nyininka ne ka fòlenw la. Ne ye min fò, olu bè o dòn.” ²² Yesu ye o kumaw fò tuma min na, garadiw la kelen min jòlen tun bè a kèrè fè, o ye tègè ci a nyè kan k’a fò ko: “I bè sarakalasebaaw kuntigi jaabi ten wa?” ²³ Yesu y’a jaabi ko: “Ni ne ye kuma jugu fò, o kuma jugu seereya kè, nka ni ne ye kuma nyuman fò, mun y’a to i bè ne gosi?”

²⁴ O tuma la Anè ye Yesu sirilen bila ka taa sarakalasebaaw kuntigi Kaifè fè.

Pièrè ye i da lacè Yesu la ko kura

(Matiyu 26.71-75; Marka 14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵ O waati la Simòn Pièrè jòlen tun bè yen k’i laja. U y’a nyininka ko: “E fana tè nin cè ka kalanden dò ye wa?” Nka

Pièrè y'i da lacè a la ko: "Ayi, ne tè o ye." ²⁶ Pièrè ye cè min tulo caron, o balimakè tun ye sarakalasebaaw kuntigi ka baaraden dò ye, o y'a fò Pièrè ye ko: "Ne ma i ye a fè nakò la wa?" ²⁷ Nka Pièrè y'i da lacè a la ko kura, o yòrò nin bè, donon kasira.

Yesu taara Pilatè nyè kòrò

(Matiyu 27.1-2, 11-14; Marka 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸ O kò, u taara ni Yesu ye ka bò Kaifè ka so, ka taa gòfè-rènèrè ka so. Sògòma da tun don. Nka Yahutuwa ma don gòfèrènèrè ka so kòrò, walasa u nògòbali ka se ka *Tèmèkan seli dumuni kè. ²⁹ O de kòsòn gòfèrènèrè *Pilatè bòra ka taa u yòrò. A y'u nyininka ko: "Aw bè nin cè sendon mun kòsòn?" ³⁰ U y'a jaabi ko: "Ni nin cè tun tè kojugukèla ye, an tun tèna a don i bolo." ³¹ Pilatè y'a fò u ye ko: "Aw yèrèw k'a ta ka kiri tigè a kan ka kènyè ni aw ka sariya ye." Yahutuwa y'a jaabi ko: "A ma daga an ye ka mògò si faga." ³² O kèra walasa Yesu tun ye kuma min fò k'a saya cogo jira,^a o ka dafa. ³³ O tuma la Pilatè donna so kòrò ka Yesu wele k'a nyininka ko: "I ye Yahutuwa ka masakè ye wa?" ³⁴ Yesu y'a jaabi ko: "I bè o fò i yèrè ma wa, wala dò wèrèw y'a fò i ye ne ko la?" ³⁵ Pilatè y'a jaabi ko: "Ne ye Yahutuwa ye wa? I yèrè ka siya mògòw ani sarakalasebaaw kuntigiw de ye i don ne bolo. I ye mun kè sa?" ³⁶ Yesu y'a jaabi ko: "Ne ka masaya tè nin dinyè ta ye. Ni ne ka masaya tun ye nin dinyè ta ye, ne ka baarakèlaw tun na kèlè kè walasa ne kana don Yahutuwa bolo, nka sisan, ne ka masaya tè nin dinyè ta ye." ³⁷ Pilatè y'a fò a ye ko: "Ayiwa, i ye masakè ye wa?" Yesu y'a jaabi ko: "Ne ye masakè ye. Ne bange kun ani ne na kun dinyè la, o ye tinyè seereya kèli de ye. Mògò o mògò ye tinyè ta ye, o bè ne ka kuma lamèn." ³⁸ Pilatè y'a fò a ye ko: "Tinyè ye mun ye?"

^a Yuhana 12.32-33

Yesu fagali ko latigèra

(Matiyu 27.15-31; Marka 15.6-20; Luka 23.13-25)

O kumaw fòlèn kò, *Pilatè bòra ko kura ka taa Yahutuwa yòrò, k'a fò u ye ko: "Ne ma jalaki yòrò si ye nin cè la." ³⁹ Nka ka kènyè ni aw ka laada ye san o san, ne bè kasolamògò kelen bila *Tèmèkan seli waati la. Aw b'a fè ne ka Yahutuwa ka masakè bila wa?" ⁴⁰ O tuma la u pèrèna ko kura ko: "Ayi, nin cè tè! Barabas de ka bila." K'a sòrò Barabas tun ye binnkannikèla de ye.

19 O tuma la Pilatè ko u ka Yesu minè k'a gosi ni gènyè ye. ² Sòròdasiw ye nòniw ta ka u meleke nyògòn na ka kè jala ye ka o don Yesu kun na, ka masakè dulòki janmajan bilenman don a kan na. ³ U gèrèla a la k'a fò a ye ko: "I ni se, Yahutuwa ka masakè!" U ye u tègèw ci a tulo kòrò.

⁴ Pilatè bòra ko kura k'a fò jama ye ko: "A filè, ne n'a labò aw ye kènèma, walasa aw k'a dòn ko ne ma jalaki yòrò si ye nin cè la." ⁵ Yesu bòra kènèma, nòniw melekèlèn tun bè a kun na, dulòki janmajan bilenman tun b'a kan na. Pilatè y'a fò u ye ko: "O cè filè!" ⁶ Sarakalasebaaw kuntigiw ni garadiw y'a ye tuma min na, u pèrèna ko: "A genge jiri la! A genge jiri la!" Pilatè y'a fò u ye ko: "Aw yèrèw k'a ta k'a genge jiri la, katuguni ne ma jalaki yòrò si ye a la." ⁷ Yahutuwa y'a jaabi ko: "Sariya dò bè an fè, ka kènyè ni o sariya ye, a ka kan ka faga, katuguni a y'a fò ko alé ye Ala Denké ye."

⁸ Pilatè y'o mèn tuma min na, a siranna ka tèmèn fòlò kan. ⁹ A donna so kòrò ko kura ka Yesu nyininka ko: "I bòra min?" Nka Yesu m'a jaabi. ¹⁰ O tuma la Pilatè y'a fò a ye ko: "I tè kuma ne fè wa? I m'a dòn ko se bè ne ye ka i bila, ani se bè ne ye ka i genge jiri la wa?" ¹¹ Yesu y'a jaabi ko: "Se si tè i ye ne kan, fo ni Ala ye min di i ma ka bò san fè. O de y'a to min ye ne don i bolo, o ka jurumu ka bon i ta ye." ¹² Kabini o tuma la, Pilatè tun bè cogo nyini ka Yesu bila, nka Yahutuwa pèrèna ko: "N'i ye nin cè bila, i tè Romè masakè"

terikè ye. Mògò o mògò b'a yèrè kè masakè ye, o ye Romè masakè jugu de ye!"

¹³ Pilatè y'o mèn tuma min na, a ye Yesu labò kènèma. A y'i sigi kiritigè yòrò la min tògò ko Pave, o kòrò, Yòrò dilalen, (hèburukan na, a tògò ko Gabata). ¹⁴ O kèra *Tèmèkan seli nyèsigi don na, tile gwan fè. Pilatè y'a fò Yahutuw ye ko: "Aw ka masakè filè!" ¹⁵ U pèrèna ko: "A bò yan! A bò yan! A genge jiri la!" Pilatè y'a fò u ye ko: "Ne ka aw ka masakè genge jiri la wa?" Sarakalasebaaw kuntigiw y'a jaabi ko: "Masakè wèrè tè an fè Romè masakè kò." ¹⁶ O tuma la Pilatè ye Yesu don u bolo, a ka genge jiri la.

Yesu gengena jiri la

(Matiyu 27.32-44; Marka 15.21-32; Luka 23.26-43)

U ye Yesu minè ka taa n'a ye. ¹⁷ Yesu y'a genge jiri ta ka bò dugu kòndò ka taa yòrò dò la, o tògò ko Kunkolo yòrò, (hèburukan na, a tògò ko Gòlgota). ¹⁸ Sòròdasaw ye Yesu genge jiri la o yòrò la, ani mògò fila wèrèw, kelen tun bè Yesu kèrè la, kelen tun bè a kèrè dò la, Yesu tun bè u cèmancè la.

¹⁹ Pilatè ye sèbènni dò kè k'a nòrò Yesu genge jiri la. Min tun sèbèna a kan, o filè nin ye: "Yesu Nazaretika, Yahutuw ka masakè." ²⁰ Yahutuw caman ye o sèbèn kalan, katuguni u ye Yesu genge jiri la yòrò min na, o yòrò tun ka surun dugu la, o sèbèn tun kèra hèburukan na ani *Romè kan na ani grèkkan na. ²¹ Yahutuw ka sarakalasebaaw kuntigiw y'a fò *Pilatè ye ko: "I kana a sèbèn ko: 'Yahutuw ka masakè', nka i k'a sèbèn ko, 'A ko ale ye Yahutuw ka masakè ye.'" ²² Pilatè ye u jaabi ko: "Ne ye min sèbèn, o sèbèna ka ban."

²³ Sòròdasaw ye Yesu genge jiri la minkè, u ye a ka finiw ta ka u tila naani ye, sòròdasi kelen, tila kelen. U y'a ka forokiya ta, kalasira tun tè o la, nka a dara ka kè kòndò kelen ye ka daminé sanfè fo ka se duguma. ²⁴ Sòròdasaw y'a fo nyògòn ye ko: "An kana o forokiya fara, nka an ka kala da a kan ka a sòròbaa dòn." O kèra walasa Kitabu kuma ka dafa min y'a fò ko:

"U ye ne ka finiw tila u cè, ka kala da ne ka dulòki kan.""

Sòròdasaw de ye o kow kè.

²⁵ Yesu ba ni a ba balimamuso ani Kilòpas muso Mariyama ni Magadala Mariyama, olu jòlen tun bè Yesu genge jiri da fè. ²⁶ Yesu ye a ba ye ani a tun bè *kalanden min kanu, a ye o fana jòlen ye a ba kèrè fè. A y'a fò a ba ye ko: "Muso, i denké filè." ²⁷ O kò, a y'a fò o kalanden ye ko: "I ba filè." Kabini o tuma la, o kalanden taara ni Yesu ba ye a yèrè ka 'so.

Yesu saya ko

(Matiyu 27.45-56; Marka 15.33-41; Luka 23.44-49)

²⁸ O kò, Yesu y'a dòn ko fènw bèe kèra ka dafa tuma min na, a ko: "Minnògò bè ne la." ²⁹ A y'o fò walasa Kitabu kuma ka dafa. ²⁹ Minèn dò tun bè yen, o falen tun bè duvèn kumu la. Sòròdasaw ye fu dò su o duvèn kumu la, k'a siri hisòpè jiribolo kun na, k'a da Yesu da la. ³⁰ Yesu ye duvèn kumu sòrò tuma min na, a ko: "A dafara!" O kò, a y'a kun majigin k'a yèrè ni bò.

Sòròdasi dò ye Yesu kèrè sògò

³¹ *Tèmèkan seli nyèsigi don tun don. Yahutuw tun t'a fè mògòw suw ka to genge jiriw la ka lafinyè don kè, katuguni o lafinyè don tun ye donba ye. O de kòsòn u ye Pilatè deli ko mògò gengenew senkalaw ka kari, u suw ka bò jiriw la. ³² Sòròdasaw sera Yesu gengenyògòn dò ma fòlò, ka o senkalaw kari, o kò, ka se dò fana ma, ka o taw kari. ³³ U sera Yesu ma tuma min na, u y'a ye ko a sara ka ban, o de kòsòn u ma ale senkalaw kari. ³⁴ Nka sòròdasaw la kelen y'a kèrè sògò ni tama ye, o yòrò nin bè joli ni ji bòra. ³⁵ Min y'a ye, o yèrè ye seereya kè, a ka seereya ye tinyè ye. O y'a dòn ko a bè tinyè fò, walasa aw fana ka dannaya kè. ³⁶ O kow kèra ten walasa

^a Zaburu 22.19

^b Zaburu 69.22

Kitabu kuma ka dafa ko: “A kolo si tènà kari.”^a ³⁷ Kitabu kuma wèrè b’a fò ko: “U ye min sògò, u nyèw na da o kan.”^b

Yesu su donna kaburu kònò

(Matiyu 27.57-61; Marka 15.42-47; Luka 23.50-56)

³⁸ O kò, Arimate Yusufu ye *Pilatè deli ko a bè Yesu su ta. (Yusufu tun ye Yesu ka *kalanden dò ye, nka a y’o ko dogo Yahutuw nyèsiran kòsòn.) Pilatè sònna. Yusufu taara ka Yesu su ta. ³⁹ Nikodèmè min tun taara Yesu sègèrè don dò su fè,^c o fana nana ni *mirè ni *aloès tulu suma duman kolonso-len *kilo bisaba nyògòn ye. ⁴⁰ O mògò fila ye Yesu su ta k’a kasanke ni lèn fu fini ye, ka o tulu suma dumanw kè a la, ka kènyè ni Yahutuw ka sudon cogo ye. ⁴¹ Yesu gengena jiri la yòrò min na, nakò dò tun bè yen, kaburu kura dò tun bè o nakò kònò, mògò si su tun ma don o kònò fòlò. ⁴² U ye Yesu su don yen, k’a masòrò Yahutuw ka *lafinyè don nyèsigi don tun don, o kaburu tun ka surun yen na.

Kaburu lankolon ko

(Matiyu 28.1-8; Marka 16.1-8; Luka 24.1-12)

20 Dògòkun don fòlò sògòma da jooa fè, kari don kòni, k’a sòrò kènè ma tigè, Magadala Mariyama taara kaburu la. A y’a ye ko kabakuru bòlen tun bè kaburu da la. ² A bolila ka taa Simòn Pièrè fè ani Yesu tun bè kalanden min kanu, k’a fò òlu ye ko: “U ye Matigi bò kaburu kònò, an m’a bila yòrò dòn u fè.” ³ Pièrè ani o kalanden ye sira minè ka taa kaburu la. ⁴ U fila bèc tun bè boli nyògòn fè, nka o kalanden bolila ka Pièrè dan, a fòlò sera kaburu la. ⁵ A y’i biri k’a filè, a ye lèn fu finiw dalen ye duguma, nka a ma don. ⁶ Simòn Pièrè min tugulen tun bè a kò, o selen, o donna kaburu kònò. A ye lèn fu finiw dalen ye duguma, ⁷ ani kunnasiri min tun bè Yesu kun na. Kunnasiri ani lèn fu fini tun tè nyògòn na, nka kunnasiri kurulen tun bè ka bila a dan na.

^a Ekisòdè 12.46; Zaburu 34.21

^b Zakari 12.10

^c Yuhana 3.1-2

⁸ O tuma la, kalanden min fòlò tun sera kaburu la, o fana donna. A ye o fènw ye ka dannaya kè. ⁹ (O y’a sòrò kalandenw tun ma Kitabu kuma dòn fòlò, min b’a fò ko Yesu ka kan ka kunun ka bò suw cèma.) ¹⁰ O kò, o kalandenw kòseginna u ka so.

Yesu y’i jira Magadala Mariyama la

(Matiyu 28.9-10; Marka 16.9-11)

¹¹ Mariyama kòni jòlen tun bè kaburu da fè kènèma, a tun bè kasi. K’a to kasi la, a y’i biri ka kaburu kònò lajè. ¹² A ye mèlèkè finijèmantigi fila ye, Yesu su tun dara yòrò min na, u sigilen tun bè yen, kelen tun bè a kunyanfan fè, dò tun bè a senyanfan fè. ¹³ Mèlèkèw ye Mariyama nyininka ko: “Muso, mun na i bè kasi?” A y’u jaabi ko: “U ye ne Matigi ta, ne m’a bila yòrò dòn u fè.” ¹⁴ O kumaw fòlen kò, a y’i yèlèma k’a kò filè, a ye Yesu jòlen ye yen, nka a tun m’a dòn ko Yesu don. ¹⁵ Yesu y’a nyininka ko: “Muso, mun na i bè kasi? I bè jòn nyini?” A tun bè Mariyama kònò ko nakòtigi don, o de kòsòn a y’a fò a ye ko: “Cèmògò, ni e de y’a ta, i k’a bila yòrò fò ne ye, ne na taa k’a ta.” ¹⁶ Yesu ko: “Mariyama!” Mariyama y’i yèlèma a fan fè k’a fò a ye hèburukan na ko: “Rabòni!” (O kòrò, Karamògò). ¹⁷ Yesu y’a fò a ye ko: “Ne bila fòlò, katuguni ne ma yèlèn ka taa ne Fa yòrò fòlò. Nka taa ne balimaw yòrò k’a fò u ye ko ne bè yèlèn ka taa ne Fa ni aw Fa fè, ka taa ne ka Ala ni aw ka Ala fè.” ¹⁸ Magadala Mariyama taara k’a fò *kalandenw ye ko a ye Matigi ye. Yesu ye min fò a ye, a ye o lakali u ye.

Yesu y’i jira a ka kalandenw la

(Matiyu 28.16-20; Marka 16.14-18; Luka 24.36-49)

¹⁹ O don yèrè, dògòkun don fòlò wula da fè, *kalandenw lajèlen tun bè so dò kònò ka so daw sògò Yahutuw nyèsiran kòsòn. Yesu nana k’i jò u cèma k’a fò u ye ko: “Hèrè ka kè aw ye!” ²⁰ O fòlen kò, a y’a tégèw ni a kèrè jira u la. Kalandenw ye Yesu ye minkè, u nyagalila kosèbè. ²¹ Yesu y’a fò u ye ko kura ko: “Hèrè ka kè aw ye! Ne Fa ye ne ci cogo

min na, ne fana bè aw ci ten dè.” ²² O kumaw fòlen kò, a y'a da finyè kè u kan k'a fò u ye ko: “A ye Ni Sènu minè! ²³ Aw mana mògò o mògò ka jurumu w yafa a ma, o na yafali sòrò. Ni aw ma sòn ka minw ka jurumu w yafa u ma, olu tènà yafali sòrò.”

Yesu ni Tòma ko

²⁴ O y'a sòrò Tòma min bè wele Filani, ni Yesu ka kalanden tan ni fila la kelen tun don, o tun tè u fè yen Yesu na tuma la.

²⁵ Kalanden tòw y'a fò Tòma ye ko: “An ye Matigi ye!” Nka Tòma y'u jaabi ko: “Ni ne ma genge nègèw nò ye a tègèw la, ka ne bolonkòni don o nègèw nò la, ka ne bolo da a kèrè la, ne tènà dannaya kè fewu.”

²⁶ O don kunnyògòn, Yesu ka kalandenw lajèlen tun bè so kòndò ko kura, Tòma tun bè u fè yen. So daw sògòlen tun don, nka Yesu nana k'i jò u cèma k'a fò ko: “Hèrè ka kè aw ye!”

²⁷ O kò, a y'a fò Tòma ye ko: “I bolonkòni don yan ka ne tègèw filè, i bolo mòonòbò k'a da ne kèrè la. I ka fara dannabaliya la, ka dannaya kè.” ²⁸ Tòma y'a jaabi ko: “Ne Matigi ni ne ka Ala!” ²⁹ Yesu y'a fò a ye ko: “I ye ne ye, o de kòsòn i ye dannaya kè wa? Minw bè dannaya kè k'a sòrò u ma ne ye, olu ye dubadenw ye!”

Nin kitabu sèbèn kun

³⁰ Yesu ye taamashiyèn caman wèrèw kè a ka kalandenw nyè na minw ma sèbèn nin kitabu kòndò. ³¹ Nka nin kow sèbènna walasa aw ka da a la ko Yesu ye *Krisita ye, Ala Denkè, ani walasa aw ka nyènamaya sòrò ale tògò la o dannaya fè.

Yesu y'i jira kalanden wolonwula la

21 O kò, Yesu y'i jira a ka *kalandenw la ko kura, o kèra *Tibèriadè ba da la. A y'i jira nin cogo la. ² Simòn Pièrè ni Tòma min bè wele Filani, ani Natanaèl ka bò Galilé Kana, ani Zèbèdè denkèw, ani Yesu ka kalanden fila wèrèw, olu tun bè nyògòn fè. ³ Simòn Pièrè y'a fò tòw ye ko: “Ne bè taa

mònni kè.” U y'a fò a ye ko: “An fana bè taa i fè.” O tuma la u wulila ka taa ka don kurun kòndò. U ma foyi minè o su fè.

⁴ Dugujiè da fè, Yesu jòlen tun bè ba da la, nka kalandenw tun m'a dòn ko Yesu don. ⁵ Yesu y'a fò u ye ko: “Denmisènw, aw ye jègè sòrò wa?” U y'a jaabi ko: “Ayi.” ⁶ A y'a fò u ye ko: “A ye jò fili kurun kininyanfan fè, aw na dò sòrò.” U ye jò fili, jò fara jègè la fo u ma se ka a sama ka bò ji la.

⁷ O tuma la Yesu tun bè kalanden min kanu, o y'a fò Pièrè ye ko: “Matigi don!”

Simòn Pièrè y'a mèn tuma min na ko Matigi don, a y'a ka dulòki don k'a cè siri, katuguni a tun ye a ka finiw bò, a ye i fili ji la. ⁸ Kalanden tòw nana kurun kòndò, jò min falen tun bè jègè la, u tun bè o sama. O yòrò tun man jan dankan na, mèrèrè kè mè nyògòn tun don. ⁹ U sera dankan na tuma min na, u ye takami ye yen ka jègè dalen ye a kan ani nburu dò.

¹⁰ Yesu y'a fò u ye ko: “A ye na ni aw ka jègè minèlen dòw ye.” ¹¹ Simòn Pièrè donna kurun kòndò ka jò sama ka taa gèlè kan, o falen tun bè jègè kunbabaw la, u bèe lajèlen kèra jègè kè mè ni biduuru ni saba ye. Jègè n'a caya bèe, jò ma fara.

¹² Yesu y'a fò u ye ko: “A ye na dumuni kè.” Kalanden si ma se k'a nyininka ko: “I ye jòn ye?” katuguni u y'a dòn ko Matigi don. ¹³ Yesu gèrèla ka nburu ta k'a di u ma, ka jègè fana di u ma.

¹⁴ Nin tun ye Yesu jirali sinyè sabanan de ye a ka kalandenw la, a kununnen kò ka bò suw cèma.

Yesu ni Pièrè ko

¹⁵ Dumuni kèlen kò, Yesu y'a fò Simòn Pièrè ye ko: “Yuhana denkè Simòn, ne kanuya bè i kòndò ka tèmèn ninw kan wa?” A ko: “Owò, Matigi, i y'a dòn ko ne b'i kanu.” Yesu y'a fò a ye ko: “Dumuni di ne ka sagadenw ma.” ¹⁶ A y'a fò a ye a sinyè filanan la ko: “Yuhana denkè Simòn, i bè ne kanu wa?” Pièrè y'a jaabi ko: “Owò, Matigi, i y'a dòn ko ne b'i kanu.” Yesu y'a fò a ye ko: “Ne ka *sagaw kòlòsi.”

¹⁷ Yesu y'a fò a ye a sinyè sabanan la ko: “Yuhana denkè

Simòn, i bè ne kanu wa?" Pièrè nyénasisira katuguni Yesu y'a nyininka a sinyè sabanan la yala ni a b'a kanu. A y'a jaabi ko: "Matigi, i bè fèn bèc dòn, i b'a dòn ko ne b'i kanu!" Yesu y'a fò a ye ko: "Dumuni di ne ka sagaw ma. ¹⁸ Tinyè tinyè la ne b'a fò i ye ko: K'i to denmisènya la, i yèrè tun bè i cè siri ka taa i sagola yòròw la, nka n'i kòròla tuma min na, i na i bolo kòròta, mògò wèrè na i cè siri ka taa n'i ye i goyanye yòrò la." ¹⁹ (Pièrè na sa cogo min na ka nòrò da Ala kan, Yesu tun bè o jira o kumaw de fè.) O kò, Yesu y'a fò a ye ko: "Tugu ne nò fè!"

Yesu ani a bè kalanden min kanu

²⁰ Pièrè y'i yèlèma, Yesu tun bè kalanden min kanu, a ye o natò ye u kòfè, o kalanden tun y'i jèngè Yesu fan fè sulafana dun tuma la k'a nyininka ko: "Matigi, min bèna i don bolo la, jòni don?" ²¹ Pièrè ye o kalanden ye k'a fò Yesu ye ko: "Matigi, nin dun, mun bèna kè o la?" ²² Yesu y'a jaabi ko: "Ni ne b'a fè a nyènama ka to fo ne ka na tun, i ka mun bè o la? E kòni ka tugu ne nò fè." ²³ O de y'a to o kuma jènsèna balimaw cèma ko o kalanden tèna sa. O bèc n'a ta, Yesu m'a fò Pièrè ye ko a tèna sa, nka a y'a fò ko: "Ni ne b'a fè a nyènama ka to fo ne ka na tun, i ka mun bè o la?"

²⁴ O kalanden bè o kow seereya kè, a ye u sèbèn, an y'a dòn ko a ka seereya ye tinyè de ye.

Kuma laban

²⁵ Yesu ye ko caman wèrèw kè. Ni u bèc kelen kelen tun sèbèna, a bè ne kòndò ko o kitabu sèbènnenw tun tèna kun dinyè yèrè la.

^a Yuhana 13.23-25

Kumakan Dòw Nyèjirali

Alabatoso Yahutuw tun bè lajè ka Ala bato ka Ala ko kalan yòrò min na, o ye Alabatoso ye. Alabatosow tun bè u ka duguw bèc kelen kelen kòndò. Yahutuw tun bè sarakaw bò Alabatosoba min kòndò, o tun bè Jerusalèm.

Ala ka masaya Ala ka masaya ko tè fò yòrò kelen ta fan fè, nka Ala ka fanga ko don dinyè fan bèc kun na.

aloès Fèn suma duman dò don, min bè sòrò jirini dò la, Yahutuw tun bè min kè lèn fu finiwi la ka olu meleke suw la sani u ka suw don.

bolokoli Yahutuw fè, Ala ye layidu min ta Israèl mògòw ye Ibrahimia tile la, bolokoli kèra o layidu taamashiyèn ye. (Jenèsè 17.9-14)

Dèdikasè Sarakabòlan min tun bè Alabatosoba kòndò Jerusalèm, cè min tògò ko Juda Masabè, o ye o jò ko kura san 165 sani Yesu Krisita ka na. Dèdikasè ye Yahutuw ka seli dò ye min tun bè kè tile segin kòndò ka u hakili jigin o ko la.

Eli Eli tun ye Layidu Kòrò waati la kira dò ye. Yahutuw tun bè a kòseginni makòndò sani Krisita ka na. (Malaki 4.5-6)

Farisiènw Yahutuw ka diinè jèkulu dò tun don. Farisiènw tun bè u ka diinè sira taama cogo kènyè ni Musa ka sariya ye ani mògòw ye sariya minw fara o kan kabini o waati la.

genge jiri Kiri tigèra minw kan ni u ka kan ka faga, Romè gòfèrènaman tun bè o mògòw genge jiri balamininen dò kan ka u tégèw ni u senw genge o jiri dalen na, o kò ka o jiri kòròta k'a turu duguma ka o mògò dulonnen to a kan fo a ka sa. A balamini cogo filè nin ye:

Gwakòròsigi seli Israèl mògòw bòlen kò Misira, u ye waati

min kè kungokolo kònò ka sigi finisow kònò, Gwakòròsigi seli tun bè kè tile segin kònò Yahutuw fè ka u hakili jigin o kow la.

kalanden Layidu Kura la, o tògò bè fò Yesu nòfè mògòw ko la, janko a ka ciden tan ni fila. A fana bè fò Yuhana Batisèlikèla ni Paul nòfè taamabaaw ko la.

kilo Mògòw tun bè sumani kè ni kilo min ye Yesu waati la, o tun ka dògò ni sisan ta ye.

kira O ye mògò ye min bè kuma Ala barika la, ni Ala ye min ci ka o kuma fò. O bè fò Layidu Kòrò waati kiraw ko la, a bè fò Yuhana Batisèlikèla fana ko la ko kira don. Yesu Krisita kèra kira ye. Danabaaw jama min bè wele egilise, o mògò dòw fana welela kiraw.

o kira Musa ye kira min nali ko fò Dutèrònòmè 18.15 ni 18, Yahutuw tun bè o de makònò.

kiri tigè jama O tun ye Yahutuw ka jamakulu dò ye min tun bè kiri tigèlaw bèe san fè. Mògò 70 wala 71 tun b'a la, sarakalasebaaw kuntigi tun bè u kun na.

Krisita Tògò dò don, o kòrò, Ala ye min nyènatòmò k'a mu ni tulu ye, i ko masakè wala sarakalasebaa tun bè nyènatòmò ka bila baara la cogo min na. O tògò dara Kisibaa kan Layidu Kòrò waati kiraw fè minw tun bè a nali ko fò. Masiya tògò bè bò hèburukan na, Krisita tògò bè bò grèkkan na, u kòròw bèe ye kelen ye.

laban don Laban don ko min bè fò yòrò dòw la, o kòrò filè nin ye ko, Ala ka kiri tigè don, dinyè laban tuma la, Krisita na tuma la.

lafinyè don Yahutuw fè, o kèra dògòkun kònò tile wolonwulanan don ye, don sènuma don, baara si man kan ka kè o don na.

Lèvitèw Lèvitèw bòra Lèvi siya la, o siya mògòw bilara sarakalasebaaw bolo kan ka u demè Alabatoso baara la. (Nònbrèw 3.1-13)

manè Dumunifèn dò don, Ala ye min di Israèl mògòw ma ka u to kungokolo kònò, u bòlen kò Misira. (Ekisòdè

16.14-21) Manè tun ye fèn jèma ye min bòlen bè nyòkisèw fè.

Masiya "Krisita" yòrò filè.

mirè Fèn suma duman dò don, min tun bè sòrò jirini dò la.

Yahutuw tun b'a kè nili fèn ye, wala fura dò ye, wala k'a kè lèn fu fini na, ka o meleke suw la sani u ka suw don.

Mògò Denkè Tògò dò don, Yesu bè a yèrè wele min na.

O tògò bè a ka majiginlenya ko fò ani k'a nòrò nata ko fò.

nar Jirini dò don, a tulu tun bè dila ka kè tulu suma duman sòngò gèlèn ye.

o kira O ko bè tugu "kira" yòrò nò fè.

Pilatè Ponsè Pilatè tun ye Romè mara la gòfèrèrè dò ye Jude ni Samari ani Idumè jamanaw kun na, san 26 fo 36 Yesu Krisita nalen kò.

Romè kan O ye kan dò ye min tun bè fò Romè dugu kònò ani Romè mara ka faama duguw la, Romè masaya tun bè jamana minw bèe kun na. Romè kan bè wele latèn kan fana.

sagaw O tògò bè fò Yesu Krisita danabaaw ko la, ni u ye a ka sagakulu ye, ni ale ye u gènbaa ye.

Samarika Samari jamana min tun bè Jude ni Galilè jamanaw cè, o mògò dò don. Yahutuw ni Samarikaw tun ye nyògòn juguw ye, politiki ni taama cogo ani diinè siraw ta fan fè.

sariya Yahutuw ye nin tògò di kitabu duuru fòlòtaw ma minw bè sòrò Biblè kònò, olu bè wele fana Musa ka kitabu. Tuma dòw la, Layidu Kòrò bèe lajèlèn bè wele sariya.

sariya karamògòw Cè minw tun bè Layidu Kòrò kitabu kalan ka u kòrò fò, janko kitabu duuru fòlòtaw, olu ko don.

Siòn Jerusalèm dugu bè kulu min kan, o tògò tun ye Siòn ye ka kòrò. O de y'a to Siòn ni Jerusalèm kòrò ye kelen ye.

Tèmènkàn Yahutuw ka seli dò don min bè u hakili jigin Israèl mògòw ka hòrònyali ko la ka bò Misira jamana jonya la, ni minè mèlèkè tèmènna u ka sow kan tuma min na. (Ekisòdè 12.14-20)

Tibèriadè Galilè baji tògò dò don, Yuhana 6.1 ani 21.1.

Tibèriadè dugu, Yuhana 6.23, tun bè Galilè ba da la tile-biyanfan fè.

wari Wari dènyè kelen tun bè bèn mògò ka tile kelen baara sara nyògòn ma Layidu Kura waati la.